

**Folytatja munkáját az MSZMP
Központi Bizottsága**

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága kedden megkezdte a belpolitikai helyzetről szóló jelentés, a párt feladataira vonatkozó javaslat vitáját, amelyet Berecz János, a Politikai Bizottság tagja, a Központi Bizottság titkára terjesztett elő.

A Központi Bizottság szerdán e téma további elemzésével folytatja munkáját, majd megtárgyalja a népgazdaság 1988. évi várható fejlődéséről, az 1989—1990. évi gazdaságpolitika fő vonásairól és eszközrendszeréről szóló jelentést.

Szóvivői tájékoztató

Konstruktív vita, a jelenlegi helyzetből való kiút keresésének határozott szándéka jellemzi a Központi Bizottság eszmecserejét — hangsúlyozta Major László, a KB szóvivője, aki kedden este, még a tanácskozás első napirendi pontjának vitájával egyidejűleg adott rövid tájékoztatót az újságíróknak.

Mint elmondotta: a belpolitikai helyzetről és a párt feladatairól szóló jelentés került elsőként a testület elé. Berecz János ösztönözte, kritikus és önkritikus hangnemet előterjesztésében a mai magyar társadalom valamennyi közvéleményűjét is foglalkoztató problémáit érintette. Felhívta a szociális és gazdasági problémákra, amelyek a jelenlegi helyzetünkben való kimozduláshoz szükségesek. Külön szövegezt a párt legfontosabb feladatairól, amelyek mint az ország vezető politikai erejének a következő időszakban meg kell oldani.

Az előterjesztés természetesen nem kínált kész recepteket, sőt, sok helyütt a

gondolatébresztés, a vita serkentésének nem titkolt szándékával közelített bizonyos kérdésekhez. E cél teljesült is — tette hozzá a szóvivő —, hiszen az első napirendi pont vitájában 30-an kértek szót.

A tájékoztatója időpontjára elhangzott felszólalásokat jellemezve Major László kiemelte: a testület tagjai nagy hangsúllyal szövegezték arról, hogy újfajta nemzeti közmegegyezést kell kialakítani. Ugyanakkor figyelembe vették arra is, nem mindegy, mivel, milyen erővel szövegezik a párt. Határozottan megfogalmazták: a pártnak vissza kell szereznie azt a bizalmat, amely az elmúlt időszakban megfosztotta iránta.

Többen bírálták az előző 15 év során elkövetett gazdaságpolitikai hibákat. Mások ugyanakkor rámutattak: az utóbbi három évtizedet egy-egyben kell tekinteni, s olyan időszakok kell számba venni, amelyek során megalapoztuk egy újított társadalmat, elérjük mai fejlettségi szintünket.

Az MTI tudósítójának kérdésére válaszolva Major László elmondta: hogy az egypártrendszer—többpártrendszer kérdéskör is szóba került a vitában. Hozzáfűzte: ennek kapcsán egyetemes volt a vélemény, hogy a következő pártkongresszusig az országos pártértekezleten elfogadott irányvonalat kell követni, hiszen a szocialista pluralizmust az egypártrendszer keretei között valósítjuk meg.

Egy másik kérdésre válaszolva szövegezt arról, hogy mind a beszámoló, mind a felszólalások kiemelték a társadalomban meglévő értékek felszínre kerülésének fontosságát. Mint mondták: a pártnak ehhez alkalmazkodnia kell, sőt egy lépéssel előbb járva segítenie kell a folyamat kiteljesedését. Felelősséggel szövegezt a napjainkban nehéz körülmények között élő rétegekről, a fiatalok helyzetéről, a jövőjüket alakító tényezőkről.

Major László bejelentette, hogy a tervek szerint szerdán kerül sor a második napirendi pont megtárgyalására. Mint mondták, a népgazdaság idei várható eredményéről és az 1989—90. évi gazdaságpolitika fő vonásairól szóló jelentést minden bizonnyal hasonlóan érdeklődés, aktivitás kíséri.

A szóvivő utalt arra, hogy a Központi Bizottság ülését követően a rádió, a televízió és a sajtó részletesen tájékoztatja közvéleményünket a testület munkájáról.

(MTI)

**Pártoktatók
látogatása a
lublini vajdaságból**

Immár hagyomány a Hajdú-Bihar megye és a Lublin vajdaság közötti testvérmegegye kapcsolatban a pártoktatás tapasztalatainak kölcsönös cseréje is. A Lengyel Egyesült Munkáspárt Lublin Vajdasági Bizottsága pártiskolájának delegációja október 31-én, az esti órákban érkezett Debrecenbe.

Ezúttal dr. Stanislaw Powdowski, a pártiskola igazgatója és dr. Edward Olszewski, az Állami Egyetem Politikatudomány Intézetének igazgatója tölt három napot meggyeinkben.

Programjuk során november 1-jén ellátogattak Püspökladányba, ahol dr. Stanislaw Powdowski a lengyel munkásosztály és pártjának feladatai a társadalmi konszenzus megteremtésére címmel tartott előadást a pártbizottságon. Majd a vendég délután megtekintette a kabai cukorgyárat.

Ugyanebben az időben dr. Edward Olszewski a Kossuth Lajos Tudományegyetem Tudományos Szociális Tanszékének oktatóival találkozott, majd délután az MSZMP Hajdú-Bihar Megyei Bizottsága Oktatási Igazgatóságán a lengyelországi politikai rendszer működése, különös tekintettel a párt-, állam és egyház kapcsolatára címmel tartott előadást.

A lengyel pártoktatók ma, november 2-án délelőtt a megyei pártbizottságra látogattak. Ezután az oktatási igazgatóságon találkoztak az oktatókkal, s kicserélték tapasztalataikat. Délután ismerkedtek Debrecen műemlékeivel, nevezetességeivel, majd november 3-án, csütörtökön a reggeli órákban elutaztak megyéinkből.

Jövőre emelkednek a sertésfelvásárlási árak

**Húsipari helyzetkép
Emelkedő sertés-
felvásárlási árak**

Több mint egy évvel ezelőtt megváltozott a hazai húsipari vállalatok helyzete, 22 hónappal ezelőtt, január elsején ugyanis megszűnt az a tröszt forma, amely addig koordinálta, és ezáltal részben fel is osztotta a cégek között a felvásárlási piacot. Így a nevezetes nap után mindegyik vállalat szabadon dönthet arról, hogy hol, az ország melyik táján veszi meg az állatokat a termelőszövetkezetektől, az állami gazdaságoktól és magántenyésztőktől. Kétségtelen, ez a helyzet bizonyos mértékben felvásárlási versenyre készítette a feldolgozókat. Már csak azért is, mert hazánkban nem mindegyik megújuló egységformán nagy a sertésenyésztők száma. Így néhány cég, például a fővárosi és a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei kénvtelen más, állatokban gazdagabb térségekben sertéseket venni. Ez viszont, ha úgy vesszük, sérti a helyi feldolgozók érdekeit, jóllehet a felvásárlási ár emelésében nemigen tudnak versenyezni egymással. Még azok a vállalatok sem, amelyek csökkenő mértékben 1990-ig állami támogatást kaptak azért, hogy értékesíteni területükön belül kiépítsék a számukra majdan megfelelő számú vágóállatot adó tenyésztői körüket. Az árszervenynek ugyanis egyfelől határt szab a gazdaságosság, másfelől a jövő évi meghatározott centrumártól csak öt százalék erejéig térhetnek el a felvásárlók.

— Erre az elhatározásra nagy szükség volt — mondja Nagy Attila, a Hajdú-Bihar Megyei Állatforgalmi és Húsipari Vállalat termeltetési igazgatóhelyettese. — A külpiaci árak meglehetősen nyomottak, a beföldiek pedig már aligha lehet sokkal jobban megemelni. Ennek ugyanakkor ellentmondhat az, hogy jövőre a 95—120 kilogrammos sertések különkénti felvásárlási árat attól függően, hogy nagyüzemről vagy kistenyésztőtől vesszük-e, 5 forint 10 fillérrel, illetve 4 forint 50 fillérrel megemeljük. Megjegyzem, ezt kormányzati döntés alapján tesszük, aminek véleményem szerint a mozgatórugója az, hogy így kívánjuk elismerni a takarmányok, bérek és egyéb költségek növekedését. Ez azonban azt is jelenti, hogy megnő a feldolgozóipari cégek termelői ára, s így végül is a hús fogyasztói ára. A felvásárlási versenyről azt mondhatom, hogy a mi megyéinkből 1987 előtt is vittek el sertéseket más húsipari vállalatok. De ez nem is csoda, hiszen ez a térség nagy mennyiségű búzát és kukoricát termesz, tehát itt kedvezőek a feltételei a sertésenyésztésnek is. Kétségtelen, hogy ezt a versenyt valamivel megemelte az élő állatokért adott különkénti árat. Az ez évi központi-árral elhatározott emelés csupán egy forint 30 fillérrel szövegezt, de ez végül is az említett körülmények folytán 2—2,50 lett. Ugy gondolom azonban, hogy mindez nem változtat meg lényegesen a húsipari vállalatok helyzetét és pozícióját. Bizonyítja ezt az is, hogy mi évek óta 410—415 ezer darab sertést vásároltunk fel. Biztos vagyok benne, hogy ennyi állatot jövőre is meg tudunk venni. Nem hiszem ugyanis, hogy a konkurencia sokkal többet adna az állatokért, mint mi. Már csak azért sem, mert a többi alacsony jövedelmezőségű cégnek sincs miből. Azt pedig, hogy jókora időközben 50 fillér, 1 forint felárért más vállalatoknak adnak el néhány disznót a tenyésztőink, még sokkal el tudjuk vésni.

A húsipari vállalat a feldolgozott disznók 55 százalékát kistermelőktől vásárolja fel (Fotó: Szekeres Tibor)

Szovjet ellenőrzés

A Szovjetunió kedden élt először azzal a jogaival, hogy az INF-szerződés alapján rövid határidős előrelépéssel ellenőrizze a megállapodás értelmében leszállított és megsemmisített nukleáris töltetű amerikai manőverező robotrepülőgépek a dél-angliai Molesworth támaszponton.

A szovjet ellenőrök tíztagú csapata — 16 óras előrelépéssel — hétfőn délután érkezett repülőgépén a Greenham Common támaszpontra, ahol 96 amerikai robotrepülőgépet tárolnak. Szovjet részről nem ezeket a később leszerelendő közbiztonságú leszerelendő közbiztonságú nukleáris fegyvereket kívánták megtekinteni, hanem az INF-szerződés megkötése előtt utolsósorban létesített molesworthi támaszpontot. Itt eredetileg 18 robotrepülőgépet telepítettek, ezek közül az első kettő a múlt hónapban leszerelték és megsemmisítették céljából az Egyesült Államokba szállították.

Júliusban már jártak szovjet szakértők mindkét angol rakétátámaszponton az INF-szerződés végrehajtásának megkezdése előtti alapfelmérés céljából. Most 28 óráig van a kedden reggel megkezdett ellenőrzés elvégzésére a molesworthi támaszponton.

Béketalálkozó Budapesten

Az „Együtt a helsinki folyamat továbbvitelért” elnevezésű nemzetközi béketalálkozó céljáról, programjáról tájékoztatták a sajtó képviselőit kedden a Fórum Szállóban.

Barabás Miklós, az Országos Békatanács főtitkára elmondta: a magyar béke-mozgalom érdekelt az építő, sokrétű párbeszédben, a bizalomépítésben és az együttműködésben itthon és a tágabb hazában, Európában. Ennek a szellemében kezdeményezte egy eszterdóval ezelőtt egy nemzetközi békekonferencia összehívását. Az európai béketalálkozóra november 11. és 13. között Budapesten kerül sor. A rendezvényre a helsinki záróokmányt aláíró 35 ország béke-mozgalmi és -csoporthaj, társadalmi közösségei és neves személyiségei kaptak meghívást. Az Országos Békatanács nem kívánta monopolizálni a magyar részvételt. Az 50 tagú magyar delegáció összetétele kifejezésre juttatta, hogy ma Magyarországon több öntevékeny szervezet, csoport is feladatának tekintik a békéről való gondolkodást.

Az OBTF főtitkára hangsúlyozta: a konferencia jó

alkalmat kínál arra, hogy meghatározzák, milyen válaszokat lehet adni azokra az új javaslatokra, kezdeményezésekre, amelyeket Európában, elsősorban a Szovjetunióban fogalmaztak meg. Az európai béketalálkozó segítséget adhat annak a gondolatnak a felismertéséhez is, hogy egy-egy országban a nemzetközi életben betöltött szerepében ne a katonai erő, hanem az intellektuális produkció, a gazdasági teljesítmény, az emberi jogok korlátozások nélküli kiteljesedéséért folytatott tevékenység legyen a meghatározó. A különböző országokban tevékenykedő béke-mozgalmak együttműködésére is alkalmat kínál a találkozó. Fontos, hogy szakítsanak a korábbi rossz beidegződésekkel a konferencián — fejtette ki Barabás Miklós —, s ne a résztvevők politikai hovatartozása, hanem a mondanivalója legyen a megítélésükre a legfontosabb szempont. Ezzel egy egyszerű béke-mozgalmi gondolkodásmód alapjait kívánják lefektetni az európai béketalálkozóban.

A rendezvény nyitó és záró plenáris ülése nyitott lesz az érdeklődők számára,

s a közbeeső időben az úgynevezett békebazárban és a vitasorokban fejthetik ki véleményüket a béke ügyéért tenni akarók. A konferencia Magyarország bemutatását is szolgálja, ezért az OBTF szorgalmazta: november 12-én, szombaton este látogassanak el magyar családokhoz a külföldi résztvevők.

Már eddig is számosan jelezték, hogy készek fogadni a delegátusokat.

A külföldiektől 50 dollár, a magyar résztvevőktől pedig 500 forint részvételi díjat kérnek a rendezők. A korábbi gyakorlatól eltérően a repülőjegyet sem fizetik ki senkinek — hangsúlyozta az OBTF főtitkára.

A kérdésekre válaszolva elmondta: a magyar delegációban helyet kapnak a kelet—nyugati párbeszéd hálózata kör, a FIDESZ, az Új Márciusi Front, a Magyar Demokrata Fórum, a Nyilvánosság Klub és különböző környezetvédő szervezetek képviselői is. A román békatanács levélben jelezte, hogy nem kíván részt venni a konferencián. Lengyelországból többféle békeszervezettől, egyházi körökből, ökológiai mozgalmaktól is érkeznek résztvevők. (MTI)

Mi lesz veled, szolgáltatás?

Növekvő árak, csökkenő kereslet

Az állami támogatások megszüntetésével a szolgáltatások árai az elmúlt hónapokban jelentősen megemelkedtek. Ennek következtében a lakosság igénye rohamosan csökkent. Az egyre dráguló alapanyagok és alkatrészek, a növekvő költségek miatt a szolgáltatások jövedelmezősége mára már minimális. Az adózás után a gazdálkodóknál maradó pénz a műszaki színvonal szinten tartására is kevés. A tervezett vállalkozási nyereségadó bevezetésével a szolgáltatások jövedelmezősége várhatóan tovább csökken, a fejlesztési források teljesen elapadhatnak, rövid időn belül súlyos zavarok keletkezhetnek a szolgáltatóiparban — állapították meg a Helyiipari és Városgazdasági Dolgozók Szakszervezetének legutóbbi központi vezetőségi ülésén.

Nem tupirozott gondok

A Kossuth utcai férfifodrászüzletben délelőtt tizenegyre két vendég van. Az egyik én vagyok.

— Mindjárt dél, és ma még csak három vendégem volt. Hó végén, fizetés előtt még rosszabb. Lassan azon kezdhünk el gondolkodni, egyáltalán kivisszunk-e. Ha izzik az árnyék, a nővér, a menyasszony... Mondja, mi lesz, ha ez így megy tovább? — kérdezi tőlem az ismerős fodráshölgy.

Nem tudom a választ, mint ahogy nem tudja Farakas Jenőné, a Debreceni Fodrászipari Szövetkezet főkönyvelője sem.

— Az áfá-val együtt több mint 20 százalékkal emelkedtek az ideán az árak. Forgalmunk jelentősen visszaesett. Ugyanakkor nem várt módon növekedtek a költségeink. Nöttek az anyag- és energiaárak, a fűtés- és a vízszolgáltatás díja, és — talán ez érintett bennünket legkevésbé — az üzemhelyiségek bérleti díjai. Vendégeink a magas árak miatt panaszkodnak, mi pedig nem tudunk beállítani a költségeket. Árbevételeinkhez tartozó nyereségünk pillanatnyilag még az egy százalékot sem éri el. Ezen pontosan a vendég által fizetett száz forintból

mindössze 80 fillér marad nekünk.

Amennyire csak lehet, próbálunk csökkenteni a kiadásainkat. Három üzletünket bezártuk a közelmúltban. A nagyverdei gyógyfürdőben, a Mátyás király utcán és a Béke úján. Fróbálkozunk a fodrász-cikk-kereskedéssel, a szolgáltatás bővítésével is. Szociálisra, a fogasztógépre gondoltunk, de igen mérsékelt az érdeklődés.

— Mi lett a három bezárt üzletben dolgozókkal?

— Ha arra gondol, senkit sem bocsátottunk el. Dolgozóinkat más üzletbe helyeztük át. Igaz, ketten mégis elmentek, de nem azért, mert bezártuk az üzletet. Kiváltották az ipar- engedélyt.

— Ezek szerint a mazzeknek megéri?

— Mindenesetre kisebbek a költségei. Ha jó vendégek vannak, talán... De nemrégiben beszéltem az egyik volt munkatársunkkal, az ő elképzelései nem váltak valóra. Azon gondolkodik, visszajön hozzánk.

— Mi lesz hát a fodrásszokkal?

— Ezt pillanatnyilag nem tudom megmondani. Egyszerre várjuk, mit hoz a jövő.

Két mosószalonban már megszűnt a mosás

Hasonlóan gondolkodik Balogh István, a Patyolat Vállalat igazgatója is. Ők sineknek könnyebb helyzetben, mint a fodrászok. A 75 százalékos állami támogatás megszűnése, a dolgozók bérének bruttószátsákor hiányszó összeg megjelent az árakban, így a Patyolat szolgáltatásai átlagosan 34 százalékkal emelkedtek áfá-val együtt, de például a lakossági mosatási díjak 100 százalékkal nőttek. Két mosószalonban — a Gyergő és a Tanács utcán — már csak megrendelést vesznek fel, a mosást megszüntették. Ők is próbálkoznak jövedelmezőbb tevékenységgel fellendíteni az alaposan megrongált üzletet — kötfonalat, hársvánit, fehérműt, cipőt árulnak. Jól jövedelmez az importból származó használt ruhák tisztítása és forgalmazása is. Mindemellett Balogh István szerint a Patyolat számára ez nem lehet megoldás. Ez a szolgáltatás mez kell, hogy éljen önmagából, hisz igény van rá. Más kérdés, hogy ma az ember nem tudja megfizetni.

— Én alapvetően optimista vagyok — mondja Balogh István. — Véleményem szerint az életszínvonal-csökkenés nem tartható sokáig Magyarországon. Bizom abban, hogy pár éven belül megfordulnak a jelenlegi tendenciák. Bár a Patyolat árai olcsóbbak nem lesznek, sőt, vélhetőleg még tovább fognak drágulni, a lakossági általános költségek növekedésével relatívan nálunk majd olcsóvá. Ha tovább nőnek a lakossági víz-, energiaárak, ha tovább emelkedik a mosószerek ára, mi fel tudjuk majd venni a versenyt a háziasszonyokkal. De addig, amíg a közületeknek felszámolt vízdíj sokszorososa annak, amit a háziasszony otthon használ, miért is fizetné meg nekünk a pluszköltségeket. És ha az emberek saját munkájukkal jól fognak majd keresni, nem éri meg másra, vasalásra pazarolni a drága időt.

— Jó, de mi lesz addig?

— A jelenlegi feltételek mellett csak vegetálni tudunk. Az egyetlen stratégia, amit folytathatunk, a túlélés politikája.

Akik állják a versenyt

A Hajdú-Bihar Megyei Szolgáltatóipari Vállalat igazgatója, Horváth László nemcsak optimista, de magabiztos is a jövőt illetően. — Bennünket is kénytelen érintett a támogatások megvonása. Zavarokat azonban nem okozott, nem is fog okozni gazdálkodásunk-

ban. Évek óta a „több lábon állás” politikáját folytatjuk, aminek következtében tudunk alkalmazkodni a megváltozott feltételekhez. Településtudományi ágazatunk jövedelmező, márciusban megnyitott Transzit Áruházunk az eltelt idő alatt sikeres vállalkozásnak

bizonyult. számítástechnikai ágazatunk nemcsak a vállalati adatfeldolgozást oldja meg jó színvonalon, de készítenk szoftvereket külső megrendelőknél is. Bedolgozónk, akik saját szerszámmal, saját műhelyekben — így lényegesen kevesebb költséggel végzik munkájukat — jövedelmezően dolgoznak. Az évi tervezett 370 millió árbevételeinkhez a 31 millió forint nyereséget várhatóan tudjuk teljesíteni.

A Debreceni Általános Szolgáltatóipari Szövetkezetnek nemcsak a központja nem esik távol a Szoliváltól, de elképzeléseik, gazdasági helyzetük is igen közel állnak egymáshoz.

A Deász évi 200 millió forintos árbevételeinek mintegy 65—70 százaléka termékgyártásból, 30—35 százaléka szolgáltatásból származik. A szolgáltató ágazat általános gondolai őket is elérte, például a cipőjavítás első háromnegyed éves mérlege 60 ezer forintos veszteséget mutat annak ellenére, hogy tavaly ez az ágazatuk több mint 700 ezer forintos nyereséggel zárt.

— Vannak problémáink, de egyáltalán nem vagyok megijedve — mondja Asztalos Csaba, a szövetkezet elnöke. — A gond elsősorban nem nálunk, hanem az egyprofilú gazdálkodóknál van. Mi meg fogjuk találni a módot a jövedelmező gazdálkodásnak, fel tudjuk venni a versenyt. Csak attól tartok, nem alakul ki mégsem valódi piac, valódi versenyt, mert mégsem lesznek azonosak a feltételek valamennyi gazdálkodó számára. Nem az a baj, hogy megszűntek a támogatások — sőt! — hanem az, hogy továbbra is olyan korlátok között kell élnünk, amelyek megakadályozzák az igazi versenyt kialakulását.

— Mire gondolt?

— Még mindig vannak diszkriminatív adók, a gazdálkodókat gúzsba kötik a kemény bércorlátok, és félek attól, hogy továbbra is lesznek kedvezményezett vállalatok, akik ilyen vagy olyan okok miatt — jogosan vagy jogtalanul — de képesek lesznek valamiféle előnyöket kicsikarni maguknak, könnyíteni a rájuk nehezedő terheken. Márpedig ez a többiekkel szemben tisztességtelen, oda jutunk, ahonnan indultunk. Meg kell teremteni annak lehetőségét, hogy a lakosság meg tudja fizetni a felemelt árú szolgáltatásokat, a szolgáltatók pedig valóban versenyezzenek egymással. Ehhez azonban mindenkinek azonos rajtvonalról kell indulnia.

Nagy Mihály

Körösfeketetői vásár

A sokadalom minden év októberének második hétvégéjén gyűlik itt össze. A századforduló meg — Arad, Bánffyújváros, Marosvásárhely, Kézdivásárhely stb. mellett — nem jegezték a legjelentősebb vásárokat között, de az utóbbi évtizedekben a fekete-tetői vásározóhely évről évre egyforma nagy érdeklődésnek örvend, és hozza el Erdély minden tájáról az adni-venni, idegen országokból pedig elsősorban a vásárolni vágyókat.

Az idén a legjobban az járt, aki már csütörtökön, pénteken ott volt, s egész nap jó időben kutathatott az öt érdeklő portékák után. Péntek hajnalban azonban hűvös eső zuhantott az ég, aztán tovább szembekelve átfázott, elázott mindent és mindenkit. Hevenyészett sátrak nőtték, tüzek gyúltak mindenhol, s másnap délelőtt mindenki reménytelenül toporgott egy helyben, vagy behúzott nyakkal indult szótézni, de legtöbb helyen csukott borondokot, batyukat és sátrakat látott. Dél felé indult meg a zsbongás, ami aztán annál nagyobb lett, hiszen nem sok idő maradt arra, hogy jó üzleteket nyélbe utve mindenki megtalálja a számítását.

Kép és szöveg: Balogh Zoltán

Ez a „plussz!”

A biztosítási díjakról

Elnézést kérek a Hungária Biztosító reklámszakembereitől, hogy kölcsönvettem egyik szlogenjüket, de a tisztesség úgy kívánja, hogy öntsünk tiszta vizet a pohárba. Meg a fejekbe is. Újságírói fogás az elején a történelmi visszaemlékezés, ettől azonban most eltekintek. Annál is inkább, mert nem nagyon vettem igénybe eddig a biztosítások különböző fajleit. Pontosabban a szerződések teljesítése egyoldalú volt: miszerint én fizetek, ők őrzik a pénzem, s ha szükség van rá, visszaadnak valamennyit. Van cascóm, lakásbiztosításom; ha vonattal, repülőgéppel utazom, élet- és poggyászbiztosításom. A híres angol Lloyd céggel még nem kerültem kapcsolatba, de ez csak az ő hibájuk, miért nem kerestek eddig?

Azt hallottam, hogy emelkednek a jövőben — vagy már növekedtek is — a lakások biztosítási díjai. Ugy gondolom, ez természetes dolog, mert az életszínvonalunk megköveteli? Ne hogy valaki kajánkodásnak

vélje, bebizonyítom. A háztartások felszereltsége sokat változott az utóbbi két évtizedben. Ma már nem luxus a színes televízió, a videó, a drága műszaki berendezés. 1986-ban száz háztartásra száztizenhat televízió jutott — ebből huszoneg volt a színes —, ugyanennyi mosógéppel rendelkezünk, de van már személyi számítógép is, amivel beüthetjük a monitorra, hogy a biztosítás kész ráfizetés. A biztosítónak. Az Államnal a tavalyi deficit meghaladta a hétszázmillió forintot. „Ez így tarthatatlan”, mondták a biztosításpolitikai vezetők, valamint ki kell találni. A huszonegy és harminc forintok közötti lakásbiztosítások árai már nem fedezték a kiadásokat. Tulajdonképpen igazuk van, mert egyszerű politikai gazdasági törvény az értékelkedés taglalása. A megoldás kézenfekvő: emelni kell a díjakat, akár többszörösére is.

Nem szabad elfelejteni, hogy az Állami Biztosító már nincs monopóliumhelyzetben, hiszen van Hungária.

Garancia, Atlasz stb. Előbbi háromnak megyénkben is van képviselője. Két évvel ezelőtt határozta el a hangzatos Hungária létrehozását. Profiljuknak elsőbbsorban a gépkocsi-biztosítások és a vállalatok, gazdálkodó szervek értékeinek őrzése számított. Természetesen nem zárkoztak el a lakásbiztosítástól sem. A gyermekcipőt meg ki sem nővő Garancia pedig részvénytársaság formájában próbál két idősebb testvér után erredni.

Megszületett a döntés: valahogy kompenzálni kellene az Állami Biztosító tarthatatlan költségvetési hiányát, összehívták a három cég képviselőit és meggyeztek. Legyen egyforma a lakásbiztosítási összeg — természetesen megemelve —, úgy is egy kasszába folyik be a pénz. Tehát nincs egészséges verseny, teljesen mindegy — legalábbis számomra —, hogy kinél biztosítok, lényeg a nullszaldó. Az logikus, hogy ne fizessen rá az államkassa, de legalább lenne egy picinyke küzdelem. Igaz, van. A kiszolgálás színvonalában. Tehát ezentúl ott költök lakásbiztosítást, ahol szebben mosolyognak rám? En ezt a tömörülést nem érzem teljesen korrektnek. Lehet, hogy így születik meg a szocialista árkartell? Egy a lényeg: ezentúl többet fizetünk. Megfogalmazódott, hogy az emelkedés ellenére továbbra sem biztosítják a lakásban őrzött készpénzt, valutát, értékpapirokat, kéziratokat és dokumentumokat. Ezeket — a készpénz kivételével — hol őrizze az állampolgár? Egyszóval mindennek vannak árny- és fényoldalai. Az új Családi otthonbiztosítások megkedvelése érdekében az 1990 végéig megkötött szerződések tulajdonosai 10—30 százalékos kedvezményt kapnak. Az alapbiztosítás tizenhárom eseménnyel terjed ki, és sorolhatnám tovább, de nem teszem, mert az már reklám. Kétségtelen az ügyfelekkel való bánásmód javulása, a gyorsabb intézkedés. Csak — ahogy azt már említettem — a verseny hiányzik. Mert két a kézben együtt átszakítani a célzalatot, nem nagy mutatóvány. És ez már nem is olyan szűkített „plussz”...

W. Gy.

Pályázati felhívás

A Magyar Néphadsereg várja azokat a fiatal férfiakat, akik kedvet, tehetséget éreznek a repülőgépek és helikopterek vezetésére.

A pályázók felvételüket kérhetik: a Kilitán György Repülő Műszaki Főiskola (Szolnok) repülőgép-vezető és helikopter-vezető szakára.

A tanulmányi idő: egyéves nyelvi előkészítővel együtt négy év.

A tanév kezdete: 1989. szeptember 1-én.

Sikeres államvizsga és tiszte avatás után hadnagyi, a kiváló eredménnyel végzetek főhadnagyi rendfokozatban kezdik meg hivatásos tiszti szolgálatukat.

A sikeres államvizsgát felt halgatók katonai üzemmérnöki diplomát kapnak, amely egyérvértékű a polgári főiskolákon megszerezhető képesítéssel.

A főiskolai hallgatók ellátása és jogosultságai:

— teljes és ingyenes ellátás:
— az I. és a II. évfolyamon főiskolai hallgatói, a III. évfolyamon hivatásos zaslósi illetmény;

— tanulmányi pótlékok:
— a szocialista versenymozgalomban elért eredmények, alapján külön elismerések, jutatok és kedvezmények;

— további pótlékok az alparancsnoki feladatokkal megbízott hallgatóknak;

— gépjármű-vezetői engedély megszerzésének lehetősége térítésmentesen;

— ingyenes, illetve kedvezményes utazási lehetőségek, diákigazolvánnyal járó általános kedvezmények;

— külön pótlékok, vámkedvezmények és devizaátutalási folyószáma a külföldön tanulók részére.

Avatás után a hivatásos tisztek jogosultak szolgálati lakásra, jelentős összegű hosszú lejáratú, kamatmentes pályakezdési, illetve családalapítási előlegre, évente egyhavi illetménynek megfelelő teljesítményelismérésre, ruházati illetményre, kedvezményes üdülésre, kiemelt egészségügyi ellátásra (közvetlen családtagok is), valamint számos további kedvezményre.

A jelentkezés feltételei:

— magyar állampolgárság;
— feddhetetlen életet, erkölcsi-politikai megbízhatóság;

— hivatásos katonai szolgálatra (illetve repülésre) való egészségi alkalmasság;

— középszintű iránteségi;
— huszonhárom évnél nem magasabb életkor.

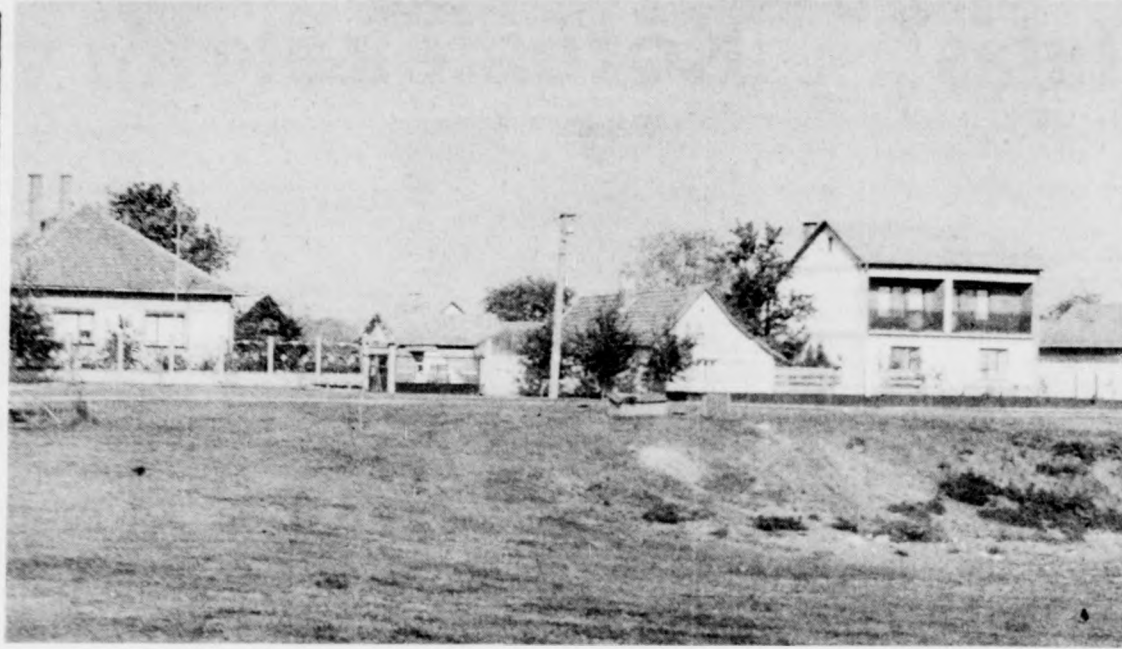
A jelentkezés rendje:

A jelentkezési okmányokat a középiskolai tanulók az iskolájuk pályaválasztásáért felelős pedagógustól, a sorkatonák parancsnokaitól, az MHSZ-repülőklub-tól, a klubtagoktól kaphatják, akik a kitöltés után eljuttatják azokat a megyei hadkiegészítési és területvédelmi parancsnokságra.

További részletesebb információkért és jelentkezési okmányokért minden pályázó közzetemen keresztül keresse fel a hadkiegészítési parancsnokság pályára irányítási munkatársait.

A pályázók egyidejűleg más felsőoktatási intézményekbe is jelentkezhetnek.
Pályázati határidő: 1988. november 15.

Honvédelmi Minisztérium, pályára irányítási főosztály

KONYÁRI KÉPESLAPOK

(KÖSZEGHY GYÖRGY KÉPRIPORTJA)

Olykor kissé „sznobok” vagyunk

Talán nem is kissé és nem is csak olykor. Az angol sznob szó magyar megfelelőjének leginkább az „előkelőkódó” tűnik a legjobbnak, de az eredeti már annyira átment a köztudatba, hogy nyugodtan ezt használhatjuk a továbbiakban is. Mert hogy annyira átment a köztudatba, az is bizonyos mértékig „sznob”, így ugyanis „előkelőben” hangzik. Mint pl. a snack bar vagy a hozzá hasonló, manapság gomba módra elszaporodó idegenből iderángált elvezések. Mert mi magyarok — ki tudja miért? — olykor? sokszor? — szeretünk előkelőkódni. Egészen kis dolgokban is. No meg egészen nagy dolgokban is. Vagyis ha lehetséges, mindenben. Nem mindenki persze, de éppen elegen ahhoz, hogy ez megérjen egy jegyzetet.

Legkönnyebben persze anyagi téren, hiszen akinek pénze van, az „egyszerűbben” lehet sznob. Külföldi motorcsónakkal szánthatja a vizet, holott talán az sem jobb, mint a magyar, csak előkelőbb. A horgászfelszerelése szingapúri, a csálékot (kukacokat is?) Madagaszkárból élő nékiéje küldi el neki repülőpostán. Kalapja ausztrál, inge indonéz, nyakkendője nyugatnémet, ruhája angol, cipője olasz, zoknijai svájci. Az órája japán, a nyakában csúszó vastag aranylánc medállal török, újján a zafirköves gyűrű luxemburgi. És ha két hétig külföldön tartózkodik, hazaérkezve már „törli” a magyar szót, és fitymálva leszól mindent, ami itthon körülveszi.

Nem kevésbé ismert a szellemi értelemben vett sznobok népes serege. Az ő dolguk már nehezebb, hiszen ahhoz, hogy társaságban minduntalan idegen szavakat keverjenek a beszédükbe, meg kell tanulniuk jó pár kifejezést is. Hogy sokszor „rossz helyen” használják, hát Istenem ilyen megesik, de a lényegen mit sem változtat. Attól még „műveltebbnek” tűnhetnek. És még mi mindentől! Ők azok, akik ismert személyiségek barátságával dicsekednek, a keresztnevükön emlegetve azokat és „vevők” mindenre, ami divatosan meghökkentő. Egy modern zenemű nyikorgó kakofóniája, egy zaggyván megírt könyv éppolyan „frenetikus” hatással van rájuk, mint az a „kép-zőművészeti” tárlat, ahol különböző kacatok állítanak ki. Szakadt függönyöket, rozoga kályhacsöveket, üres kápereteket, de ők igenis tisztában vannak ezek zsenális „jelentéshordozásával.”

Folytathatnám még hosszan, de ennek a jegyzetnek a terjedelme is véges. És tulajdonképpen több szót nem is érdemes erre vesztegetni. Csak egy jót nevetni ezen. Amúgy tele szájjal, magyaron. Hogy ez nem elég „előkelő”? Mit csináljunk? „Sznobosan” nem tudunk nevetni.

Tóth-Máthé Miklós

Baleseti krónika

Október 11–20. között megvénk területén 44 személyi sérüléssel járó közúti közlekedési baleset történt. A balesetek során három életüket veszítették, 25-en súlyos, 31-en könnyű sérülést szenvedtek.

Október 11-én 16.15 órakor Polgár belterületén, a Pem utcán V. B. 6 éves kislány az úttesten körületekintés nélkül akart átfutni és egy segédmotor-kerékpáros elütötte. A gyermek könnyen megsérült.

Október 11-én 17.10 órakor Hajdúszoboszló területén a Lenin és Sport u. kereszteződésében P. J. sze-

mélygépkocsijával balra kanyarodva nem biztosított elsőbbséget a vele szemből érkező motorkerékpárnak, azzal összeütközött. A motoros súlyosan, utasa könnyen sérült.

Október 11-én 19.10 órakor Berettyóújfalu belterületén a Bajcsy-Zs. utcán Sz. Z. az általa vezetett motorkerékpárjával vezetői engedély nélkül közlekedett. Egy kettes útkanyarulatban áttért a bal oldalra, s összeütközött a vele szemből szabályosan érkező személygépkocsival. A motoros súlyosan megsérült.

Október 12-én 19.50 órakor Nyíradony külterületén, a 471. sz. főúton F. M. személygépkocsijának sebességét nem a látási viszonyoknak megfelelően választotta meg és elütötte az előtte, vele azonos irányban szabálytalanul, megvilágítás nélkül kerékpárján közlekedő személyt, aki a kerékpárján egy utast is szállított. A baleset következtében feltehetően a személygépkocsi vezetője megijedhetett, hirtelen balra kormányzott, áttért a bal oldalra és összeütközött a vele szemből érkező tehergépkocsival. A baleset során a személygépkocsi vezetője, valamint a kerékpár utasa életét veszítette, míg a kerékpár vezetője és a személygépkocsi utasa súlyosan megsérültek.

Október 12-én 19.50 órakor Debrecenben, a Péterfia utcán K. J. tízéves gyermek figyelmetlenül és körültekintés nélkül kiszaladt az úttestre, és az ott közlekedő segédmotoros elütötte. A gyermek könnyen megsérült.

Október 14-én 17.55 órakor Darvas községben, a Rákóczi utcán B. E. lengyel állampolgár személygépkocsijával közlekedve elütötte az úttest szélén kivilágítatlanul kerékpározó férfit, valamint az előtte kerékpározó feleségét. A baleset következtében a férfi életveszélyes, a nő könnyű sérülést szenvedett.

Október 18-án 8.30 órakor Hajdúdorogon az Akácfa és Iskola u. kereszteződésében K. F. kerékpárján közlekedve balra kanyarodását nem jelezte, nem győződött meg annak veszélytelenségéről, és elébe kanyarodott a már

előzésben levő személygépkocsinak, ami elütötte. A kerékpáros súlyosan megsérült.

Október 19-én 7 óra 5 perckor Hajdúnánáson a Boeskaai és Óvoda u. kereszteződésében J. Á.-né kerékpárjával balra kanyarodás közben nem biztosított elsőbbséget a vele szemből érkező segédmotorosnak, azzal összeütközött. A segédmotoros súlyosan megsérült.

Október 19-én 16 órakor Biharkeresztes és Berekbőszormény közötti úton Sipos Sándor, Biharkeresztes, Bem u. 2. sz. alatti lakos személygépkocsijával közlekedve egy erősen jobbra ívelő kanyarulatban áttért a menetirány szerinti bal oldalra és az úttestről leszárt a vele szemből érkező személygépkocsi. A véletlen személygépkocsi vezetője a baleset elkerülése érdekében fekezett, a kormányt jobbra fordította, majd az úttestről letérvé egy fának ütközött. A vezető súlyosan megsérült, Sipos Sándor a baleset helyszínén nem állt meg, onnan segítségnyújtás nélkül eltávozott. A gyors rendőri intézkedés eredményeképpen Sipos rövid időn belül elfoagtak.

Megállapították, hogy Sipos a vezetés megkezdése előtt szeszest italt fogyasztott, töle vezetői engedélyt elvették.

Lapunk korábbi számában már beszámoltunk arról, hogy október elsején 20.25 órakor Debrecenben, a Budai Nagy Antal u. és Huszár Gál u. kereszteződésében segítségnyújtás elmulasztásával párosuló közúti közlekedési baleset történt. Az ismeretlen személygépkocsi az utközés következtében a jobb oldalán nagy valószínűséggel a jobb első ajtón, esetleg sárvédőlemezen rongálódott meg, s valamelyik ablak üvege vagy az első szélvédő üvege is kitört. A helyszínen nagyobb mennyiségű üvegszilánkok és téglavörös színű „festékmardványt” találtak. Továbbra is kérjük a lakosság aktív segítségét, elsősorban az autójavító kisiparosok, valamint a javítással foglalkozók segítségét, akikhez a baleset óta személygépkocsi gyanús körülmények között került.

B. Gy.

Arcok a kórteremből

1. Palánták

melyik a palánta, melyik a gaz.

— Biztosan meglesz, István bácsi — próbáltam vigasztalni én is, követve a régi betegeket, akik alig várták, hogy az újonnan jött vegye át a remény és biztatás mindenórás jó cselekedetétőlük.

Gyönyörű volt a március eleje. Talán gyermekkoromban láttam ilyen korai tavaszt, sugárzó napot. A köregeteg közepén is szinte bőrünkkel éreztük, hogyan bizserög a föld, hogy bontogatják a szelek a kopott fák rügeit és hogyan tüsténkedik az a néhány szál fű a távolabbi park közepén. István bácsi túl a hetvenedik évén is nagyon be-lülről érezte a tavaszi föld illatát. Legtöbbször az unokája jött látogatni, szép szál, derék fiatalember. Az öreg minden alkalommal ezzel fogadta:

— Szépek már a palánták, fiam?

— Szépek, nagyapa.

— Akkor ültetni kell — állapította meg az öreg és

nagy tenyerében mocorgott a megszokott munkája.

— Majd elültetjük mi, Nagyapa — nyugtatgatta az unoka.

— Nem úgy van az! — csóválta a fejét István bácsi és felállt megint, indult az ablakhoz, mintha onnan messzebbre látna, a városkörnyéki kertre, ahol a fólia alatt nőnek, nővekszenek a palánták, s mindegyik az ő kezét, teremtő mozdulatát várja.

Ahogy teltek a napok, egyre nyugtalanabb lett. Izgett-mozgott, jobbra kinn üldögélt a folyosón, váta a főrovost, hogy be-szélhessen vele. Bizonyosan sikerült is, mert egy délután nagy vigassággal csörtetett be a kórterembe.

— Na, holnap hazamegyek! — újságolta örvendezve.

— És a szem?

— Majd meggyógyul az otthon — válaszolta és már nyitotta is a szekrény ajtaját, hogy összepa-

koljon poharat, evőeszközöt, törülközőt, miégymást.

— És hogy megy haza?

— Jön az unokám, kocsival, és hazavisz. Mondtam én már neki tegnapelőtt, hogy ma úgy készülj, hazamegyünk.

— És honnan tudta?

— Mert nekem muszáj hazamenni. A palántákat ki kell ültetni. Azok nem várhatnak. Aztán az unokám szépen sorba rakja őket, én meg el nem tévesztem, melyik micsoda.

— És délután István bácsi hazament. Tudom, biztosan tudom, hogy ha valahol az ő szeme meggyógyulhat, ez csak ott lehet, a palántái között. Nem hajnalhat? Majd leguggol és ültetgeti, simogatja őket hajnalot késő estig. És tudom, hogy ezt megérik a palánták is, és nagyon nagyra nőnek a keze alatt, gazdag, dús természetű kinálnak neki. És ő áll a palántások végén, a szél ritkás, fehér hajába tűr, egyik kezével ősz bajuszát simogatja, a másikat megkintárja, hogy érezze a friss levelek finom tapintását. És látni is fog, igen.

Ha olyasmit is, amit mi soha nem láthatunk.

Bényei József

FOLKLÓRFE Egyip

A megnyitót követően, október 14-én táncra készült az Hajdú táncgyűjtősekk, amint Mub-nők és kísérete k-hajtát a táncosok között. (Ugyanis a ideje alatt avat-Iszmállijában az adó-állomást, de m-tudtuk, egyébként a sen vendégeskedik a csatorna-parti va

Október 14-én, 15-én 17-én és 18-án min-hét órakor több c-együtt különböző a-ikon lépett fel a d-együttes. Így az e-előtt lévő Mehatta-teri színpadon a franciák, szud-arál a bolgárok társasá-g-bútált a fesztiváló-tunk. Majd az e-hadsereg egyik lak-nak hatalmas s-tek fel a del-Iszmállijában. Ez-vekeztet a kal- szereplés, az Egyip-Égyüttes Baloon-el-színházában. Vissz-

Rácsodálkoztak

Dr. Kardos L. Hajdú táncgyűjtősekk-igly látta az esemén-

— Az Iszmállij- v-ál, véleményem a folklór igen széles bemutatója volt. E- gondon nevezhető- fesztiválnak, hiszen- tól Thaiföldig. Eur- resztül számos egy- taltta be napenké- tet, táncait Szám- pontból, azt hisze- legényesegebb, hog- csók olyan me- esleg mennyre s- szerűen tudják h- saját folklórjukat, kínaiak, arabok, t- produkcióját felid- kell mondanom, na- dekes dolgokat lát- lük: elsősorban rituális táncokat, az ő hagyományai- tükben még élő- töltönek be. Ezek i- tesen szerényebb- anyaggal jelennek- kevésbé színpadsz- eredeti formákat- mutatták be ezek a- tok produkciójuk- araboknál, az ang- a thaiföldieknél e- eredetiségnek a var- vezhették és volt-

Egyiptomi falu

Adatok

A DÉRI MŰZ

Időtelvén behozza- radását az évköny- radás a Déri Műze- múlt esztendőben- lenhett az 1986-0- zású kötet. Az utó- ben minden évben kibocsátani egy-egy vet. A múzeumnak ványai között ez a- ötödik, a szerkesz- kálait — Módy G- Ujváry Zoltán kö- désével — Gaida I- gezte, az anyag Bartha Elek volt.

A dolgozatok nyole kisebb egy- vatra osztható. Lo- ton és Ötvös János- ni vizsgálatokat vé- Boda mellett I- erdőben, ugyancsa- „tallóztak” a Déri- gombagyűjteményé- ház Lajos és Bozs-

Egyiptomi noteszlapok

A megnyitót követő napokon, október 14-én menettáncra készült az Épitők Hajdú táncgyűjtése, s látványos volt a Mubarak elnök és kísérete keresztüljárása a táncosok sorsfala előtt. (Ugyanis a fesztivál ideje alatt avatta fel Iszmaillijában az új tévéadó-állomást, de mint megtudtuk, egyébként is szívesen vendégeskedik a Szeuici csatorna-parti városban.) Október 14-én, 15-én, 16-án, 17-én és 18-án minden este négy órakor több csoporttal együtt különböző színpadokon lépett fel a debreceni együttes. Így az állomás előtt levő Mohatta szabadterei színpadon a jordánok, franciák, saudi-arábiaiak és a belgiumi társaságban devalutát a fesztiválon csapattunk. Majd az egyiptomi hadsereg egyik laktanyájának hatalmas színpadán lépett fel a debreceni Iszmaillijában. Ezután következett a kairói vendégcsapat az Egyiptomi Népi Együttes Ráson elnevezésű színpadán. Visszatérve a

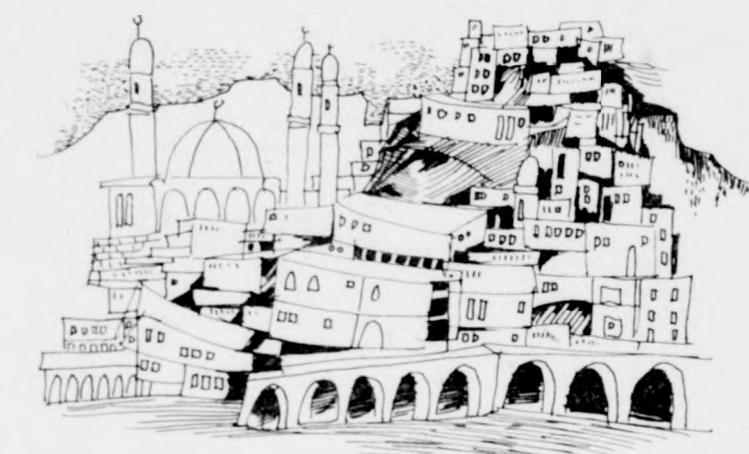
Fairouz-klubban a jordánok, kínaiak és a jugoszlávok mutatták be a magyarok mellett produkciójukat. Végül egy másik iszmaillijai színpadon szerepeltek az együttes tagjai, ezúttal rajtuk kívül lengyelek, amerikaiak, jugoszlávok és szovjetek táncoltak. Ugyanakkor délutánonként metentáncban gyönyörködtek a helybéliek. A fentiekből kiderül, hogy a fesztiválon az együtteseket különböző szempontok szerint csoportosították, és esténként egy-egy színhelyen négy-öt nemzet táncosai mutatkoztak be. Ez egyébként azt is bizonyítja, hogy a program közönségcentrikus volt, a szakmai szempontok háttérbe szorultak. Nem volt zsűri és a szokásos szakmai értékelés is elmaradt. Megkapó volt viszont az érdeklődés. Egy-egy alkalommal két-három ezer néző tekintette meg a bemutatókat. A záróünnepség iránt pedig a megnyitóhoz hasonló érdeklődés nyilvánult meg.

A lengyelek és a balkáni együttesek esetében a tőlük megszokott magas színvonalú produkciókat élvezhettük. A mi szereplésünk, véleményem szerint, teljesen egyéni szintet jelentett a programban. Amit tőlünk láttak, az minden bizonnyal szokatlan volt az arab közönségnek. Nekem minden egyes alkalommal az volt a benyomásom, hogy egy ideig csak rácsodálkoztak a magyar táncokra, próbálták felfogni. Bizonyára nem sok ilyet láthattak még ebben az országban. Aztán mégis megnyerte tetszésüket, ezt igazolta a műsor végén felcsattanó taps. Hogy hogyan minősítették és értékelték a mi teljesítményünket az arabok, azt jelzi az a hatvanperces

fellépés nagy izgalmat jelentett, mert nem tudtuk soha, kik tudnak táncolni, hiszen általában véve négy-öt gyerek mindig beteg volt, s az is előfordult, hogy valaki tánc közben lett rosszul.

Látványos volt bőven

Ha már a vezető utalt a nehézségekre, akkor úgy érzem, hogy ezúttal indokolt, hogy megemlítsük a táncosok és zenészek nevét, hiszen mindent megtettünk azért, hogy méltóképpen képviseljük Magyarországot. A táncosok a következők voltak: Balogh Agnes, Bárony Judit, Kőrösi Agnes, Koroknai Katalin, Kovács Zsuzsa, Katona Erzsébet, Molnár Annamária, Nyilas Nikolett, Puskás Andrea, Szabó Beáta, Szabó Ildikó, Székelyhidi Anikó, Tiszai Zsuzsa, Leel-Ossy Katalin, Bodnár Imre, Czokó Tamás, Fekete Attila, Kiss András, Kiss Zsolt, Ladossenszky

A holtak városa

tévéfelvétel, amit rólunk készített az iszmaillijai televízió. Sok mindenben különbözött ez a szereplés az európai fesztiváloktól. Elsősorban a résztvevők magas számát emelném ki. Durván számolva körülbelül nyolcszáz táncost láthattunk. A rendezési körülmények, a többzetes tömeg és a színpadi előadások, a jövőben a tetszésnyilvánítás egészen más, mint az Európában megszokott. Utaltunk az éghajlati tényezőkre, a szervezés sajátosságaira, amelyek megintcsak a más-ság jellegét támasztják alá. Tunéziában tapasztaltunk hasonlót, de annak nagysága sem volt akkora, mint az egyiptomié. Mindehhez hozzá kell tennem, hogy minden

György, Lajos Béla, Makay Róbert, Rácz Antal, Szabó Attila, Tiszai Sándor, Váradi Zsolt, Vincze József. A zenészek névsora: Römer Ottó, Dósa Katalin, Gavallér Attila, Engi Ildikó, Simkó Gyöngyi. Egy-egy alkalommal az együttes harminc-harmincöt perces műsort adott. A program a következő volt. Vavrincuk—Novák: Rábaközi verbunk és dú, Römer—Kardos: Az üveg, Römer—Bodnár: Lörinczevi táncok, erdélyi magyar népdalok a zenekar előadásában, Römer—Kardos: Szatmári pittyendáré (részlet), Gulyás—Rábai: Úrgeges tánc, Czövek—Béres—Varga: Hortobágyi pásztortáncok. Természetesen a szervezők lehetővé tették, hogy sok mindent megnézzünk, s legyen idő a gyerekeknek a regenerálódásra. Így délutánonként felüldülést találhattak a fiúk és a lányok a Szeuici-csatorna hús hullámaiban, vásárolhattak Iszmaillija üzleti negyedében. És amit talán elsőként kellett volna említenem, hozzávetőlegesen két és fél napot töltöttünk Kairóban. A programban szerepelt az Egyiptomi Múzeum megtekintése, látogatás a piramisoknál, aztán a Citadella következett a csodálatos Mohamed Ali mecsettel és természetesen az egyiptomi bazár. De jutott idő sétára a belvárosban avagy a Nílus partján. Hogy milyenek láttuk Egyiptomot és Kairót, arról legközelebb.

Rácsodálkoztak táncainkra...

Dr. Kardos László, a Hajdú táncgyűjtés vezetője így látta az eseményeket: — Az iszmaillijai fesztivál véleményem szerint, a folklór igen széles skálájú bemutatója volt. Így nyugodtan nevezhetjük világfesztiválnak, hiszen Kanadától Taszofidiáig, Európán keresztül számos együttes mutatott be népművészetet. Szakmai szempontból azt hiszem, az a legmeggyőzőbb, hogy a táncosok milyen meggyőzően, csodálatosan tudták bemutatni saját folklórukat. Ha a kínaiak, arabok, thaiföldiek produkcióit felidézünk, azt kell mondanom, nagyon értékes dolgokat láttunk tőlük. Elsősorban kultikus, rituális táncokat, amelyek az ő hagyományaikban, életükben még élő szerepet töltenek be. Ezek természetesen szívesebben motívumanyagok jelennek meg és kevésbé színpadszerűen. Az eredeti formákat megtartva mutatták be ezek a csoportok produkciójukat. Az araboknál, az angolaiaknál, a thaiföldieknél ennek az eredetiségnek a varázsát élvezhettük és volt igen ta-

Egyiptomi falu

(Gonda Zoltán grafikái)

Filep Tibor

Adatok a közeli és a távoli múltból

A DÉRI MÚZEUM LEGÚJABB ÉVKÖNYVÉRŐL

Időtelvén behozza lemaradását az évkönyvkiadásban a Déri Múzeum, az elmúlt esztendőben megjelent az 1986-os számú évkönyvet. Az utóbbi öt évben minden évben sikerült kibocsátani egy-egy évkönyvet. A múzeumnak a kiadványai között ez a hatvanötödik, a szerkesztés munkálatait — Mody György és Ujváry Zoltán közreműködésével — Gazda László végezte, az anyag lektora Bartha Elek volt.

A dolgozatok anyaga nyolc kisebb egységre rovatra osztható. Lovas Márton és Ótvös János talajtani vizsgálatokat végzett a Boda melletti Nagycserceerdőben, ugyancsak ők „tallozták” a Déri Múzeum bombagyűjteményében, Juhász Lajos és Bozsko Szept-

lána angol nyelvű ornitológiai munkát adott az évkönyvbe, Szathmáry László ugyancsak angol nyelvű dolgozatában egy leletvizsgálati kísérletet ismertet. Egyetlen írás alkotja a régészeti-örtudományi rovatot, a Gesztelyi Tamásé, akinek témája a Déri Múzeum gemmagyűjteménye volt. Kahler Frigyes a pizetumjoggal foglalkozik, Nagybakay Antal Zelmolt az érdekelte, hogyan készültek pályájukra a debreceni keresztelkedők (ezt Nagybakay Rickl Antal adatgyűjtésének felhasználásával remélt meg tudni). Benkő Eva egy debreceni kereskedőcsalád felemelkedésének módját, okait kutatta (a 19. században), Varga Júlia debreceni emlékkertekben „sétált”, Hetey Sándor György

írásának címe-témája: Debrecen és vidéke a lovasparádékon 1920-ig, Szűcs Ernő a debreceni bútortánc történetét kutatta. Mindössze két munka alkotja a néprajz rovatot, P. Szalay Emőke a debreceni fazekasok díszítménykincsét veszi szemügyre, Fehér Agnes pedig egy szabadegyházi közösséget helyezett középpontjába a vallási endogámia tükrében. A művészettörténet két írással van jelen, Sági Lajos Péchy Mihály pályáját, Szig Rezső pedig Mata János működését vizsgálja fel az irodalomtörténet-művelődés-történet blokk négy írásból áll, Várhelyi Ilona egy Csokonai-zsenge ismeretlen, egykorú másolatáról közöl tudnivalókat, Csejtei István Csokonai József kirurgus

részletével ismertet meg bennünket, Gázdag István az első debreceni nyilvános olvasóteremről ír, Mészáros Béla az eszperantizmus térhódítását vizsgálja szűkebb hazánkban. A muzeológia néhány erősen szakmai írást ad közre Nagy László, Várhelyi Ilona, Gazda László és T. Horváth Ildikó tollából. 1985-ben Debrecenben tartották a XVI—XVII. századi magyar pénzverés és nemesfémbányászat című nemzetközi numizmatikai konferenciát, az ott elhangzott jelentősebb előadások szövegét publikálja az évkönyv záróblokkja, Gedai István, Kahler Frigyes, Molnár László és Jensen Jorgen Steen gondolatait.

KÉPERNYŐ

1. Hétről hétre

Ilyen magyar szó, hogy „észpénz”, nincs, de a szükség sok mindenre ráviszi az embert. Készpénz az van, de nem nekünk. Hétfőn reggel például hallgattam a másik iker, a rádió műsorát, s meg a riportert is meghökent, amikor a Jó reggelt adásában vendégeskedő OTP-vezető azt mondta, hogy egy-egy lakásvásárlási ügylet lebonyolításakor kik vannak előnyben. Akik készpénzzel fizetnek — így ő —, illetve, ha sok az eszkimó, akkor azok, akik a vételár felét devizában tudják prezentálni. Hát — tette hozzá fanyar mellékmondatával a kérdező — azok biztosan nem az első lakást vásároló fiatalok. Szóval „észpénz” nincs, de azt se kell készpénzzel venni, hogy nálunk mindenki koldusszegény. Na jó, nem ők írják levelet Grósz Károlynak, s nem ők jelentik be, hogy sztrájkolni fognak, ha nem csinálnak valamit a hűségjuttatás adókulcsával.

A televízió, miként a hírközlő szervek manapság azért ismeri a közhangulatot, s a társadalmi közérzetet anyagi vonatkozásban is átlagolható helyzetét. Családi vasárnap című műsorában gondolom ezért szólította vetélkedőre az országot, s az elődöntők győzteseként azt a négy családot, amelyik nyilvánosan is hajlandóan mutatkozott a játékra. Meg kell mondanom őszintén, tanulságos volt a helytárlásuk. Igaz, miközben ügyes és talpraesett jelenlétüket figyelembe véve az ismert népdal kezdő sora jött az eszemben, hogy „elmentem én a vásárra fél pénzem”, s mint tudjuk, abból vettem ezt, azt, és még mindig maradt egy fél pénzem. S ez, ha úgy tetszik, nálunk ma mindennapos büvészmutatvány, hisz fél pénzbel élünk. A másik felét elviszják erre-arra. Innen az ihlet, s ebből fogant a vetélkedő lényege is.

A mai körülmények között — a műsorkészítők a magyarizációt — a háztartást okosan vezetni, a pénzell, idővel, energiával takarékoskodni nem könnyű, de egyre sürgetőbb követelmény. S ehhez „találékony” tudás, ügyesség kell. A vetélkedőn volt. Imponálóan adtak, vettek, szorítottak a versenyzők, bár ugye ezúttal a dolog nem ment elesben. Hogy a porzívót hányféle műveletre lehet használni, az elnyűtt farmerből mi minden készíthető, a teszt-KRESZ mire jogosít, hány perc kell egy etetőszék összeállításához — mind-mind ötletes-mókás feladvány, de ha akárcsak játékosan is megkérdezzük szerte a hazában, hogy valaki hány perc alatt tud egy szerelőt keríteni vízidugulás esetén, hát ottan nagy rohej lesz.

Nálunk nem a készpénzzel van baj, mert ha megszorultunk, meg „felpénz” is kijövünk így-úgy. De nem tudunk mit kezdeni azzal a háttérrel, amellyel azért szolgáltató, mert ki vagyunk neki szolgáltatva. S azt ötletben, találékonyan, ügyességben felülmúlni nemigen lehet. Nahát ehhez kellene ész, de ahogy Gribojedov mondta, az mindig bajjal jár. S ez alól a tudományos élet sem kivétel. Mint a Gondolkodó professzora mondta Pálffy G. István mikrofonja előtt, nem sok ész kéne annak a belátásának sem, hogy az ország szerkezetét csakis a biztos tudás ránthatja ki a kátyúból. S miért ne hinnék neki, hisz ő a tapasztalatok birtokában érvet, miszerint a jó tudósképés sem kerül annyiba, mint amennyibe az elrontott döntések, a fel nem készültégből eredő hibás kísérletezgetések. Magyarán, a tudás jóval hamarabb konvertálható, mint mondjuk a forint.

A professzor egyébként nyíltan, szókimondóan fogalmazott. Elegünk van a hazudozásból — mondta, bár az a készpénz, amely az állítás szerinti vizsgálatára hivatott, még a legfejlettebb országokban sem alkalmazható. Így az igazság kiderítésének marad a hagyományos és jól bevált formája: az előzetes letartóztatás, az őrizetbe vétel, a rendőrségi rutinmunka. Mint focistáink esetében. Bundágyról beszélnek, de ezen a jóérzésű állampolgár csak mosolyog, s azt kérdezi a Hétprobások hősnőjével együtt: mi történik itt?

Aligha hihető, hogy a televízió szándékosan időzítette Eln Vete-nau tévéjátékának a bemutatóját, s az lam mégis úgy robbant, mint egy időzített bomba. Nem, nem a doppingra gondolok, hisz az a morál, az etika kérdéskörébe tartozik. A futballotrányon ámuldozok én, s egyszerűen nem értem meg, mitől lett egyszerre olyan fontos, hogy ki kinek, mikor, mennyit, hogyan, miből; elvégre, hogy ez van, az már évek óta nyílt titok. Csak nem gondolják, hogy a bázisszervek, a baráti körök, a lokálpatrióták bármikor is közadakozásból perselyezték be a súlyos milliókat? Igaz, nemigen rámtartozik, de azt szeretném még megérteni: ki kinek, mikor, mennyit, hogyan, miből fogja visszafizetni azt, amit az „észpénzből” felmarkolt.

Szkeptikus vagyok. Mint olyan sokszor, taktikának gyantitom az egészet...

2. Egy nap béke

A brooklyni taxisofőr elrabolja a pápát, s csak akkor hajlandó szabadon engedni, ha az ENSZ szavatolja: egy nap béke lesz a Földön. Vagyis elhalgatlak a fegyverek, sehol nem olt ki golyó emberéletet. A világ előbb megriad — épp az USA-ban kerül sor a példátlan esetre —, aztán egy kis alkudozás, egy kis csúrs-csavaras, s végül is engednek a „terroristának”. Teljesítik a feltételt: egy napra béke lesz a Földön.

Bethencourt színművének nem sok köze van a televízióhoz, ha csak az nem, hogy a Mikroszkóp Színpad előadását előben közvetítette, s mint ilyet milliók tekinthették meg. És amellett, hogy remekül szórakoztak, valamilyen jó, emberi élményben volt részük. Nem, nem kiemelkedő mű Bethencourt színdarabja. Könnyed, fecsegő, felszínes, fordulatok, gonyorok, komolykodó, szóval egészen olyan, amilyennel kasszasiker lehet aratni. Illetve valamiben mégis más. Erkölsi példázata van, Messzi ritusokat és távoli végteléseket hoz össze, s pusztán azáltal, mert emberi. Keresi az abszurd ellentétek közös lényegét és meg is találja. A játékban ugyanis azonnal kitetszik, hogy a fikciónak nem a realitása, hanem a fantáziája elragadó. Pápa és rabbi, zsidó és keresztény látszatra olyan kizáró tényezők, hogy az ember azonnal és kellően elképed. Aztán rájön, hogy épp ebben van az egésznek a bája.

A közvetítésnek volt egy rendkívüli fontossága: előben adta a színpadon s az utána történetek. Az előadás olyan volt, mint egy bibliai hétköznapi. Hacser Józsa Sárája és Velencey István rabbiája egy nagy múlt és egy-egy érve-nyes karakter változatát adta. Zenthe Ferenc taxisofőre és Bessenyei Ferenc pápája meg a súlyosabb egynésigek humorra érzékeny hajlandóságát. Wisinger István érteven vezetett a beszélgetést, s a hajlékony és finom fordulatok között jutott szó színházi életünk megzérítettetésére, vagyis arra, hogy milyen a művész közérzete.

A dolgokat természetesen ketté kell választani. A színpad és az élet valósága nem ugyanaz. Mindkettőt másként éli meg a színész. A kettő alájátszik egymásnak, s nemcsak rossz értelemben. Szerencsére, hisz az élet sérelmeit a színpad így kárpótlást nyújt. Leiki támasztékot, mivel s itt hadd idézzem szó szerint Bessenyeit. „A mi lelkiünkkel nem törődik senki. Bennünket csak az adóhatóság tart nyitva.” Hogy mi adja a vigaszt? Az a nap, amelyen a pápát elrabolták. Akkor legalább béke van.

Boda István

Idősebbek és a közlekedés

Az öregség nem okvetlenül jár együtt betegségekkel. Első élettani tünete a szervezet alkalmazkodóképességének csökkenése. Ez nem azt jelenti, hogy a mozgást minimálisra kell korlátozni, sőt, az aktív foglalkozás — figyelembe véve az egészségi állapotot — csak hozzájárul az egészség megőrzéséhez, elősegíti a fizikai és szellemi képesség fenntartását és a szabadidő hasznos eltöltését. Ötven év felett azonban már kezd lassúbbá válni a reakciók és a környezet hatásaira.

Az idősebb emberek szellemi tevékenységét és közérzetét a látásromlás és a halláscsökkenés nagymértékben ronthatja. A kor előrehaladtával a szemlencse központi része a széléhez képest merevebb lesz, csökken a sötétbe való alkalmazkodóképesség, valamint a látásélesség. Idős korban lassul a képek egyértelműsége folyamata is. A hallórendszer mechanikus része kevésbé rugalmas, ennek következtében gyakran esik ki a magas és a mély rezgésszámú hangok hallása. Gyakori az egyensúlyérzék romlása is, aminek következménye az elesés, illetve a vele járó baleset lehet.

Jellemző még idős korban az izomerő fokozatos gyengülése is. Ez összefügg az állóképesség és az aktivitás csökkenésével, valamint a reakcióidő növekedésével. Csökkenés észlelhető a bal és a jobb kéz szorítóerejében. Az eddig elmondottakat tevékenységünk, mozgásunk, közlekedésünk alkalmával számításba kell venni. A gyalogosan vagy járművön közlekedő idősebbek tehát előrelátóan számoljanak az esetleg következő veszélyekkel. Elkerülésükre, megelőzésükre mindig gondoljanak.

A háztartáshoz szükséges bevásárlást előre mérjük fel, és amennyiben terjedelmes, súlyos meghaladja fizikai erőnlétünket, úgy több napra osszuk el a beszerzést. Célszerű az üzletek látogatására olyan napszakot választani, amikor nincs ügynevezett bevásárlási csúcs, tehát a kora délutáni órákat. Ha távolabbi úticélunk van, természetesen közlekedési eszközre kell igénybe venni. Amennyiben

mód van rá, ilyenkor is a csendesebb napszakot válasszuk. Így biztonságosabb a le- és felszállás, ülőhely is biztosabban akad. Az üttesten mindig a kijelölt gyalogos-átkelőhelyen menjünk át, ahol a gyalogosoknak a járművekkel szemben elsőbbségük van. Olyan helyen azonban, ahol nincs elsőbbségünk, kötelesek vagyunk meggyőződni róla, hogy az áthaladással nem zavarjuk-e a járműforgalmat.

Nagyon sokan szednek altatót, noha ezt, amikor csak lehet, kerülni kellene. Minden altató szedését bizonyos fokú „mánsaposság” kíséri, ami mozgászavart is előidézhet. Ez a közlekedésben kifejezetten hátrányos. Késő őszi, kora téli hónapokban, ha a járda és az úttest sáros, nagy az elesés veszélye. Ilyenkor utóéletünk eléréséhez több idővel kell számolni. Gyakorlati a ködös napszakok: ha nem jól látható a túlsó oldali jelzőlámpa fénye, segítséget az átvezetéshez gyalogostársainktól kérjünk. Óvatosság, olykor segítség szükséges lépcsőkön, emelkedőn és lejtőn is.

Nyugdíjasok őszi verőfényben

Jegyzet

A tojás és fülbevaló

Mami két, hasonlóan nem túl fiatalokú (Mami 80 éves elmúlt, friss, fúrge asszony) barátnőjével Szentendrén járt. A Görög Káncsó melletti bazáros asztalán válogattak egy darabig, de aztán nem vettek semmit.

Már a HÉV-nél jártak, amikor bementek egy hentesüzletbe szalámit vásárolni. Egy nagy halom szép tojás is volt a boltban, erről Maminak eszébe jutott egy történet, amit el is mesélt a barátnőinek:

— Még fiatal lány voltam, amikor édesanyám elküldött 15 tojásért a boltba. Otthon, amikor kirakta a szatyorból, megszámolta, és 16 darab volt. Rám parancsolt, menjek vissza, és fizessek ki még egy tojást. Nem lehet úgy lefeküdni — mondta hogy az embernek büntudata legyen. Ha véletlenül történt is, ez akkor is lopás. Kelletlenül, de visszamentem.

Eddig a történet.

Felszálltak a HÉV-re, s már majdnem a végállomásra értek, amikor az egyik barátnője azt mondja Maminak: — Iluska, emeld csak fel a karod!

Hogy rövid legyen: Iluska — vagyis Mami — kötött kardigánjának az újjára ráragadt egy egész kis kartonnyi bizu-fülbevaló.

Uramisten! Mi lesz most?!

Mami azonnal vissza akart menni a következő HÉV-vel, de kiszámolták, hogy a bazár már zárva lesz, mire visszajárnak.

Késő este kopogott az egyik szomszéd, annak az aszszonyának a fia, aki ott volt a kiránduláson, és észrevette, mit „lopott” a Mami.

— Ili néni! — mondta. — Hallom anyától, mi történt, adja ide a „lopott holmit”, holnap úgyis dolgom van Budakalászon, majd teszek egy kis kitérőt, és visszaviszem a portékát.

Igy is történt.

Az árus nemcsak köszönte, de könyörgött, vigyen valami kis ajándékot a néniének az egyikként több mint kétezer forintot érő, véletlenül elvitt bizu-fülbevaló. A szomszéd úgy válaszolt, mint Mami teite volna: Még hogy ajándékot azért, mert ő rendetlen volt?!

Hogyisne.

S hogy mikor tanulta ezt a Mami? Valamikor, több, mint hatvan évvel ezelőtt a szülői házban.

Azt a visszaküldött egy szem tojást soha nem felejtette el.

(sárdi)

Dércsípte őszirozsa

A tarka lombhullókat váltató csodáit, s návelkőző nagerdei fák közötti ösvényen járva, élményekben gazdag ifjúkorom éveit idézem. Benne egy vidám baráti társaság, nevető fiatal kamaszarcokat. S hirtelen beugrik e képbe mosolyogó nagyanyám, aki hihetetlen türelemmel viseltetett fékezhetetlen kedvű unokája gyerekes csinytevéséi iránt. Gondolataimban akkori baráti társaságom tagjainak nevét erőltetem, emlékezetem fókuszában szeretett nagyszüleim arcát próbálom élesre állítani a távolodó időben. Hányszor bosszantottuk őket semmisségekkel, kifogyhatatlan türelmüket próbára téve, mennyiszor forgattuk fel nyugalmas öreg otthonukat. A nyári vakációk önfeléd emlékeit, házias téli befőttjeik ízét, még mindig minden zsigereimben érzem.

Pedig hány év telt el azóta? Az udvarukon álló vén diófa, ki tudná megmondani hány évtizede, esetleg évszázada hullatja idén is lombját a késő őszi napsütésben. Időközben a mi generációnk is felnőtt, önálló életet kezdett. A vén diófa is, melynek egykoron erős ágaira hintát függesztettünk, már csak a múltat idézi, a lakótelepi panelházak árnyékában. Es mégis, milyen jó azokra az időkre emlékezni. A nagyszülőkkel együtt lestük a termé-

szet változó csodáit, s návelkőző nagerdei fák közötti ösvényen járva, élményekben gazdag ifjúkorom éveit idézem. Benne egy vidám baráti társaság, nevető fiatal kamaszarcokat. S hirtelen beugrik e képbe mosolyogó nagyanyám, aki hihetetlen türelemmel viseltetett fékezhetetlen kedvű unokája gyerekes csinytevéséi iránt. Gondolataimban akkori baráti társaságom tagjainak nevét erőltetem, emlékezetem fókuszában szeretett nagyszüleim arcát próbálom élesre állítani a távolodó időben. Hányszor bosszantottuk őket semmisségekkel, kifogyhatatlan türelmüket próbára téve, mennyiszor forgattuk fel nyugalmas öreg otthonukat. A nyári vakációk önfeléd emlékeit, házias téli befőttjeik ízét, még mindig minden zsigereimben érzem.

Pedig hány év telt el azóta? Az udvarukon álló vén diófa, ki tudná megmondani hány évtizede, esetleg évszázada hullatja idén is lombját a késő őszi napsütésben. Időközben a mi generációnk is felnőtt, önálló életet kezdett. A vén diófa is, melynek egykoron erős ágaira hintát függesztettünk, már csak a múltat idézi, a lakótelepi panelházak árnyékában. Es mégis, milyen jó azokra az időkre emlékezni. A nagyszülőkkel együtt lestük a termé-

Nagy Zoltán

Hol és hogyan kell kérni a nyugellátás megállapítását?

A nyugellátás megállapítása iránti kérelmet (igényt) az e célra rendszeresített és az igénylő (törvényes képviselő) által aláírt nyomtatványon (igénybejelentő lapon) általában a lakóhely szerinti illetékes társadalombiztosítási igazgatóságnál, illetve kirendeltségnél kell előterjeszteni.

A vasutaknál munkaviszonyban állóknak a szolgálati főnökségnél, a munkaviszony megszűnése után a legutóbbi szolgálati főnökségnél, a vasutak által megállapított nyugellátásban (baleseti rokkantsági nyugdíjban) részesülő halála esetén a hozzátartozói igényt a lakóhely szerinti illetékes nyugdíjasokat nyilvántartó szolgálati főnökségnél, illetve a vasutak igazgatási szerveinél kell bejelenteni.

Ha a munkáltató a társadalombiztosítási igazgatósággal (kirendeltséggel) kötött megállapodás alapján vállalta a nyugdíjigények ellátását, vagy a munkáltatónál a szakszervezeti bizottság mellett nyugdíj-

A kislányom

Ülök a repülőgépen. Moszkva—Budapest járat. Mellettem fejkendős néni. Kezében három szál szegfű, kis újságpapírba csomagolva. Beszelgetünk. Érdekel is ugyan hogyan kerül ez a néni a gépre.

— A kislányomnál voltam — feleli szívesen.

— Kint tanul a kislány?

— Nem, nem tanul, oda ment férjhez.

— Most utazott hozzá először?

Elmosolyodik:

— Nem, nem először. Ott van már tíz éve. Minden évben meglátogatom...

A virágra nézek:

— El fog hervadni Pestig?

— Pestig?! — feleli — Pestig még megmaradna, de én messzebbre viszem. Zalaába. A férjem vár a Fehégyen, azután vonattal megyünk majd haza. Tudom, hogy hervad, de lepréselem. A nászoméktól kaptam. Olyan aranyos, kedves emberek...

Témát váltok:

— Nem irigylem. Rossz lehet egy anyának, ha ilyen messze megy férjhez a lány.

Sóhaj:

— Hát... nem is tudom. A másik lányommal szomszéd udvarban vagyunk, és a legnagyobb keserűségem, hogy ők rosszul élnek. Az otthoni lányom boldogtalan. Ez a messzire ment kislány pedig boldog. Szereti az ura, jó hozzá, szeretik az anyósok is. Nekem persze, rossz, hogy messze van, de az a fontos, hogy boldog. A kislányom...

Nem folytatja, mosolyog maga elé.

Később megkérdem: hány éves a messzire ment „kislánya”?

— Harmincyolc — feleli, és újra hozzátesszi: Igen, most lesz harmincyolc a — kislányom...

(sárdi)

KÖNYV

Sisak és cilinder

A Zrínyi Kiadó sorozata

A Zrínyi Kiadóban jelentette meg Sisak és cilinder című első kötetét, amincas, negyvenes gyarországi folklór. Ez a sorozat a Zrínyi Kiadó kötetéből áll, tót díszít stílusú, cilinder jelű, hogy tekintse egykori költőik és szerzőik. Ezek az iratok német nyelvű nagybecsűek, mert az eseményekkel együtt papírra gyűjtöttek.

A sorozat első kötetét Bethlen István miniszterelnök távollétében ismertette meg. A rendkívül izgalmas, mentumban a könyvben található politikai értékelést az uralkodó szellem. A közismert, szellemi orientáció, közéleti véget máris Bethlen első sorban, téveszket vizsgálatok Magyarországon met fasztizmus mellett és belesodorták a háborúba, amelynek től ellenzője volt. Tal visszaemlékezése nagyvívű, „rejtő” után került elő. A püspök levéltárából Antal a Legfelső Tanács ves, majd a rádió és a népe volt. Tisztelettelki Pal miniszter, kizárólag munkát, így számos fontos eseményre volt. A honvédség 1930-as megrindított fejlesztés a hadseregben kialakított állapotokról.

A tervek szerint azot néhány újabb dokumentumot retnék bővíteni. Ebben van Bethlen emlékeztetője és a pád naplója.

HAGYOMÁNY

Múzeumi é

„Egy szerepi Tó Biráktól azt üzen, hogy három jobb gyon közöttünk, kó haza nem menné eskütt arra, hogy Beszermeten embert lál is, mind levágja lyet máris el kezdte vett, mert hogy repi Tórik Ur egy ket astion veri!” — naszolkodtak a nyiek a Csáky 1668. január 17-én levelükben. A nyiek a kassai fők nek adták elő sőt tőle ramétek vés kőnyék feudális önkényeskedésétől. Nyakas Miklós nyában közzétett tumból derül ki zat címe-témája: csi hajdúvárosok. Várad eleste után főkapitányhoz írt tükörben.

A Hajdúsági Múzeum könyvének hatodik (illetőségű) kötetét kezünkben. A kötet rovata sorolva az írásokat. Legs rovat a természetű csupán egyetlen tartalmaz, a Mihályt (Emlékezt) temető madarait ti anyag kapott történelem és a blokkban. Nyakas másik dolgozata kerületi székház r tésztörténetét adja Sándor a hajdúvár hajdúkerület bü kodásából közöl Szentrey István a

Látogatás a liftmúzeumban

Kevesen tudják, hogy Budapest XIII. kerületében, a Lehel út melékutatójában, a Mohács utcában található a Felvonóipari Szakgyűjtemény. Vezetője, Ekés Miklós, égi szeretet fűzi az emelőszerkezetekhez, hiszen már gyermekkorától felvonókban és velük töltötte, ugyanis edesapjának felvonókészítő vállalatja volt. Hobbiként szereti, hivatásként gyakorolja a liftek szerelését, kezelését. Mindennapos olvasmányai közé tartozik a liftekkel foglalkozó szakirodalm. A könyvtárakba is elsősorban székért az anyagokért megy be, hazánkban és külföldön egyaránt. Megkértük, beszéljen a felvonók történetéről, és mutassa be a múzeumot.

— Az első személylift valószínűleg Néző császár palotájában működött. A fennmaradt irásokból kiderült, hogy a hétemeletes aranypalotába a császárt lift szállította. Mégpedig — bizalmatlan ember lévén — egyik rabszolgájával próbáltatta ki, vajon biztonságos-e a jármű. Néző elvágta a lift kötelét, a felvonó lezuhant, rabszolgája kisebb sérülésekkel megúszta a próbát. A felvonó aljára szerelt kecsketömő ugyanis, melyet levegővel töltöttek meg, megóvta a rabszolga életét. Ezután Róma császára bátran liftezhetett az akkoriban rabzolgák hajtotta szerkezettel.

A szakgyűjtemény létrehozása Ekés Miklós nevéhez fűződik. Mintegy tizenöt évvel ezelőtt kezdte a gyűjtőmunkát. Akkoriban szerelőként dolgozott, és sok bontásban vett részt. Ahol dolgozott, ott rendszeresen elhozta a kidobott, pusztulásra ítélt alkatrészeket. Ha látott egy cégtáblát, különleges egységet, kezelési utasítási táblát, azt magához vette. Ez ment is egy darabig, de az ember fászpíncéje nem igazán arra való, hogy liftalkatrészeket tároljon benne...

Végül is Angyalföldön egy udvarban kaptak helyet. De ez sem volt az igazi, mert bár fedett volt a tároló, mégis csak szabadtéri. S mint tudjuk, a nyirkos idő nem tesz jót a fémeteknek. Aztán kaptak egy műhelyt, amit kineveztek restaurátorműhelynek, és itt lassan kialakult a mai szakgyűjtemény.

Beszélgetés közben Ekés Miklós behív a múzeumba. Érdekeség,

Egy kis gyűjtemény

hogy valódi liftajtón léphetünk be, s a pincébe sem kell gyalog lemenni. Igazi, kötéltvezetéses lift-be szállunk, s ekkor vendéglátónk lenyúlt, meghúzta a liftszekrényen végighúzó kötelet és a lift elindult...

Tulajdonképpen pontosan nem bizonyítható, honnan ered és mikortól számítható az első felvonó ötlete. Személyhez sem kapcsolható. A kiállításra érkező viszont láthatja a bejárat mellett: már az ősembernél kezdődik a lifttörténet. A szakmáját a vadak elől óvó vagy beteg társát egy biztonságos nyújtó fára felvontató ő alkalmazta a korabeli, kezdetleges felvonót személyek szállítására.

— A gyűjtemény melyik darabjára a legbüszkébb? — kérdeztük Ekés Miklóst.

— Egy másik működő, bronzból készült, csupa üveg kabinra. Levegős, kényelmes, öröm benne utazni. Egykoron valamelyik biztosítótársaság épületében üzemelt. És még valamire. A Parlament egykori felvonómotorjára. A bécsi Freisler cég ötvenes években garanciát adott rá, úgy, hogy közben nem fordulhat elő javítás. A felvonómotort nyolcvankettőben szerelték le az Országházból, de csak azért, mert a menetsége alacsony volt. Egyébként hetvenhat évig működött...

(H. Sz. Gy.)

Ma már szolgálaton kívül áll a múzeumban ez az elegáns felvonó

A tökkenyér sajtóvitája

Köztudomású, hogy a kenyérnek fontosságával egyenes arányban óriási irodalma van. Ez a bőseges irodalom rengeteg érdekeset tartalmaz mindennapi kenyérünk történetével kapcsolatban. De talán egyedülálló érdekesség mindenek között, hogy egy kenyérpótlék anyagból készülő „kenyér” készíti módja, azaz receptje sajtóvitát váltott ki két országos hatóságú sajtóorgánumban: a kolozsvári Hetilapban és a Vasárnapi Újságban.

A vita tárgya a tökkenyér, időpontja 1854. Előzménye a makkkenyér és a kukoricacsutka-pogácsa dicsőrete, mert hát ezeknél mégis inkább jobb a tökkenyér, ha szakzerűen van elkészítve.

Mielőtt a tökkenyér sajtóvitáját bemutatnánk, vázoljuk röviden az előzményeket.

Az emberiség történetében nem volt újkeletű dolog 1854-ben sem, hogy szűk termés idején azon törtek az emberek a fejüket, hogy mivel lehetne a kevés gabonát pótolni kenyérsütés céljából. A jelzett évben, tavasszal megkezdődött a makkkenyér dicsőrete. Ez a kenyérfeleség nemigen ízlést a Vasárnapi Újság felelős szerkesztőjének, Pákh Albertnek, avagy munkatársának, Jókai Mórnak, mert a lap 1854. április 16-i számában a következő, szerző nélküli állásfoglalás jelent meg:

„Boldog Isten, hová jutottunk! A tejjel-mézrel folyó Kánaán közepén arról kezdünk értekezni, hogy mint lehet a búkk-makkból kenyéret sütni — emberek számára. — Jó a búkk-makk, de csak szalonna képeben, s Magyarországon mindig kell annyi búzának teremni, hogy minden embernek legyen újig kenyere, s ha több van a kellénél, akkor azután nem kell felfeledzünk a makkkenyérrel, mely felfeledés tudományos ismeretek elég szép, de vizsgáltasunkra elég sovány.”

A cikk nyomán a makk-kenyér elvesztette amúgy is mérsékelt népszerűségét. Amint eljött az ősz, s a letölt kukorica szára kezdett megszáradni, menten előlépett új kenyérpótlék mivoltában, rangosabbban, mint elődje: a makkkenyér, mert belőle sütemény, kukoricacsutka-pogácsa készült. De ez a készítmény sem ízlést a Pákh-Jókai újságírópárnak, amit a lap október 22-i számában megjelent tiltakozásukból következtethetjük:

„Nem rég az ideje, hogy azon felfedezést tevé egy hazánkfia, miszerint a kukoricacsutkából jó pótlék lisztet lehet csinálni szőlőtermésű években, gépet is készített hozzá, melyen a csutkákat mielőtt liszté öröltetnének, apróra törétek. — De bármint is p lisztángot csinálnak is belőle, bizony csak így sóhajt fel az ember az ilyen, fűrészpörfélé surrogátumok felett: »örizd meg Uram Isten minden anya gyermekét a kukoricacsutka-pogácsától.«”

No majd következnek a tök beérése és dicsőrete mint kenyérpótlék, a kolozsvári Hetilapban. A lap társ felkérte a Vasárnapi Újságot, hogy adná közre országos szinten a jó tökkenyér elkészítésének receptjét. Az udvarias Pákh-Jókai páros nemcsak eleget tett a kérésnek az alábbiakban, hanem országos szakmai vitára bocsátotta a témát, s kiltásba helyezte a sajtó nyilvánosságát. A Hetilap szerkesztője meg lehetett elégedve a maximális együttműködéssel, mi pedig egy egyedülálló témájú sajtóvitát olvashatunk több mint 130 év távlatából.

A vita indítása

A kolozsvári Hetilap 1854. évi 82. számában Fogarasi aláírással sokkal természetesebb s egyszerűbb kenyérpótlékre figyelmeztet, s a Vasárnapi Újságot egyenesen felszólítja közleménye terjesztésére, mely szerint 1853-ban közlönék egy nagyjénje kertjében nagy mennyiségben termelt sütőtököt mindegyik felhasználta kenyérnek. Különösen kiemeli a közlő, hogy a tök kenyérsütés közé vegyítve nagyon szaporít, s jó ízű azzal támogatja, hogy egy hírneves orvos jóízűt falatozott belőle. Az elkészítés módja a következő: „A tököt meg kell tisztán hámozni, magvától megtisztítani, s darabokra aprítva fazékba tenni, s eleget vízben addig főzni, míg lángyag lesznek a szeletek. 10 itcze

liszthez 5 itcze főtt tököt kell tenni, ezt pedig 10 itcze vízzel összedagasztani” s többire nézve úgy bánni vele, mint más kenyértészával. — Azt írja továbbá a Hetilap, hogy a tök igen szaporítja a tésztát és „sokkal jobb ízű ad a kenyérnek, mint a burgonya”. — Ha ez mind úgy van, miként megíratott, igen hasznos szolgálatot tett Fogarasi úr, szegényebb sorsú felebarátainknak, mert egy láncc kukorica között annyi tököt természetesen a szegény

A tökkenyér vitája három felvonásban

I. Minap közlök egy becses hazánkfiának tudósítását a tökkel kenyérsütés felől, ennek következtében volt szerencsém e napokban a következő két gyakorlati bizonyítványt nyerni:

„Tisztelt szerkesztő úr! Becses lapjában ajánlott kenyérsütést tökkel megkísértem, íme önnek egy czípő, hogy minőségét megvizsgálhassa. — Gazdasági oldalát tekintve a szaporaságot nem igen tapasztalám; e tekintetben a burgonya és kukorica elsőbséget érdemel, sütés dolgában nagyon csatlakoznék, ki vizet is használna hozzá, mert az úri vagy selyemtök kására főzve, söt levét is leiszűrve, a dagasztásnál annyira vizenyösített, hogy éppen elegendő légy lett a kovász. Nálunk városiaknál, habár az ily kenyér csak mint újság is kellemes ízű és zamatos, nem igen kaphatandó lábra, mert a selyemtök már magában majd költségesebb a drága liszténél, de falusiaknál, hol elegendő terem, czélszerűségét érdemes megismertetni, minthogy eddig alig alkalmaztatott csemegének-sütésnél egyébre. Legközelebb a disznó tökkel is megkísérlem a kenyérsütést, abból is küldendek, ha sikerül!?”

Pest, 1854. oct. 23-kán
tisztelője Magyar Mária”

* A szerkesztőségi conferentián felszelt czípő jó ízű, parázs, ruganyos bűlnek találtatott, csupán azt hisszük, hogy só szükséges a tökkenyér tésztájához, több a szokottnál. Szerk.

** Fogadjá kegyed egyszerűen figyelméért méltányos köszönetünket. Szerk.

II.

A Vasárnapi Újság 34-ik számában ön által közlött „új kenyérpótléki” módot, minthogy abban mindenki felszólította lón, hogy ha netalán a gyakorlati kísérletek új felfedezések s kedvező eredményvel fognának fizetni, azokat tisztelt szerkesztő úrral, másoknak leendő közzétehetés végett, közölje. — alulírott megpróbáltatván: mivel az a közlött módon nem, hanem alulírott neje által feltalált úton sikerült csak: — bátorítottam néhány sorokban ezen új utat s módot tisztelt szerkesztő úrnak megírni, soraimnak becses lapjában felvételeért kérvén, s egyszersmind magam nevében ezen közzétett új kenyérpótléki módért köszönetet mondván, mert előre mondhatom, hogy nagy áldás leend a szegény néposztály számára, ha majd egyszerűen gyakorlatba veszi.

Az említett 34-ik számban megírt mód éppen nem áll, és azt senkinek sem javaslom; mert ha 10 itcze liszthez, 10 itcze víz, és 5 itcze főtt tök vétetik, abból nem kenyér, hanem egy sűrű folyadék lesz, melyből nincs olyan magyar gazdaasszony, a ki kenyéret sütni tudna; és ezt onnét írhatom, mert csakugyan az ezen módon vegyített 10 itcze lisztet elvesztettem, az a sertvések által emésztetvén fel. De feltaláltam egy más módot, mellyen a kenyérsütés csakugyan sikerült, t. i. készítetttem nőmmel 8 itcze lisztet — ezt azért tevém ily kevésben, hogy sokat el ne pazaroljak, — ezen 8 itcze liszthez 4 itcze selyem tököt, vagyis mint hívn szokják, úri tö-

ember, hogy egész évre elég lehet kenyérszaporítóul.

Mivel pedig a kenyérsütés körül okosabb professzort nem ismerünk a jó magyar gazdaasszonynál, nekik ajánljuk a gyakorlati kísérleteket ezen új felfedezéssel s ha netalán kedvező eredményre fognának azok fizetni, szívesen fogadjuk az ide vonatkozó felvilágosításokat, s annak idejében közölni fogjuk tisztelt olvasóinkkal. (Új kenyérpótlék — Vasárnapi Újság, október 22. 1854. 34. sz. 294. l.)

Ezen általam feltalált módot tehát mindenkinél figyelmébe ajánlom, és kérem, hogy ha jó ízű kenyéret akar enni, ezen módot kövesse, természetesen a propörtione.

En részéről azt tettem fel, hogy míg élek, kenyéremet mindig tökkelverékkel sütettem, mert bizonyos vagyok benne, hogy azon 10 pozsonyi mérő gabonából, mely kis családom számára évenként szükséges, 4 pozsonyi mérőt meggazdálkodhatok a tökvegyíték általa, — a mit ha mostani piaci ár szerint veszek, 24 pengő forintra rugó évenként. — Hát még nagyobb családú és cselédes házaknál! —

Ezen általam feltalált módot tehát mindenkinél figyelmébe ajánlom, és kérem, hogy ha jó ízű kenyéret akar enni, ezen módot kövesse, természetesen a propörtione.

Gaál Mihály.

(Tökkenyér. I—II. = Vasárnapi Újság. 1854. november. 5. 36. sz. 313. l.)

III.

A Vasárnapi Újság 34. számában közlött „Új kenyér pótlékra” vonatkozólag, nőmnek ez érdemben tapasztalt eljárásról tudót ítom a tisztelt szerkesztője: ugyanis: ő a közlött leiratban tisztelt Fogarasi úr nagyjénje nyomdokit kívánna követni, de attól némileg eltérnie kellett. A töknek mikénti kezelése, vagy tisztára hozatala feletti kitételek állnak, de a 10 itcze lisztnél 5 itcze töknek, és 10 itcze víznek használatánál a kívánt cél kivihető nem volt, hanem 10 itcze lisztnél, 5 itcze töknek, és 2 itcze víznek használatát oly eredménnyel vezetett, hogy a tészta egész épségben megsült, szép sárga színt, és jó ízt nyert.

Ezen új találmányt rögtön néhány lakos társaimmal egy-egy falatnak kóstolásával közöltem, és oly sikerre találtam, hogy már is öt hat család — kik még a természetett tököket marháikkal fol nem emésztették — követi a kenyérsütésnek tökkel vegyítését.

Hála Isten! a gazdaszat terén ezzel is többet tudunk. Hiába csak igaz az, hogy a ki újságot hordat, hall is, lát is; mi vörösberényiek „Olvasó társaság” czím alatt két újságot hordatunk, Pesti Naplót és Vasárnapi Újságot, — adná az ég, hogy minden községbeliek követnék lépteinket, legalább bővebb aratást várhatnánk a tudományok mezéjén.

Veszprém vármegye, Balaton mellék. Vörösberény, november 3-án 1854.

Rozman Mihály, hites jegyző.

(Tökkenyér. III. = Vasárnapi Újság. 1854. november 12. 37. sz. 322. l.)

Varga Júlia ny. főkönyvtáros

Szuprav

Csitolóban a viták kutatás műhelyei nemrég egy sajtótápok. Igaz, egyáltalavagy év végén a kus csoportok számát az érdekelte. Mindezt egy olyan ugyan befutok nem még elérhetjük, s mezőnyében.

A verseny egyben kezdődött, ami Heike Kammerling a fémek anyagok és mos ellenállása igaz zett kritikus — hiszen megszünt. E mond — szuprav vagyis energiaszámot.

Mindegyik, vagyis sőtől számított több hőmérsékletet a v. to abszolút nulla f. a Kelvin-fokokban fokkal tudták csak hatvanas évekből. 253 Celsius) foké számított felfedezés. kor Johannes Geor Müller az IBM Z. riumában olyan kerámiászerű any. a 35 Kelvin- (azaz körül már ellenáll seikedett. (Meg is zikai Nobel-díjat) különbség rendkív az évtizedekig tar sok után, s a ne azonnal kapcsol. anyagok sorának másra dőltek meg tetlen rekordok. A ról szóltak, hogy tára 125 Kelvin-f. maga mínusz 148. val a cseppfolyós (mínusz 196 Celsius

E tény fontosság szupravvezetés gy. gához visz közel, ugyanis azon felül dított — meghatá évék múlva is vák kus hőmérséklet s kizsorigják mag. Ebben rejlik felh. hetősége: az enera alatt elhelyezett mágnesek elvileg nak tárolni a

Egyipt

Az emberi kult. bolcsőte k. Egyiptomban rind. mir az i.e. 4. több korai rab. állam alakult ki. völgyében. Minde. vel később k. monarchiát hozt. Menesz az első. tól az időkig kez. dig fejtett kultúr. gaság jellemezte. alakult birodalm.

Szupravezetés összefogással

Csituloban a viták a hazai szupravezetés kutatás műhelyei között — adták hírül nemrég egy sajtótájékoztató kapcsán a lapok Igaz, egyúttal azt is megírták, hogy a tavalyi év végén a témával foglalkozó fizikus csoportok számára megajánlott támogatást az érdekeltek még nem kapták meg. Mindezt egy olyan versenyben, amelyben ugyan befutók nem lehetünk, de a célt meg elérhetjük, s nem is a „futottak még” mezőnyében.

A verseny egyébként igen régen, 1911-ben kezdődött, amikor egy holland fizikus, Heike Kamerlingh Onnes felfedezte, hogy a fémek anyagok és az ötvözetek elektromos ellenállása igen alacsony — úgynevezett kritikán — hőmérsékleten szinte teljesen megszűnik. Ez alatt az anyag — úgynevezett szupravezetőként viselkedik, vagyis energiavesztés nélkül vezeti az áramot.

Mindeddig, vagyis a jelenség felismerésétől számított több évtizeden át a kritikus hőmérsékletet a világűr hidegének számító abszolút nulla fok fölött alig valamivel, a Kelvin-fokokban mért skálán néhány fokkal tudták csak észlelni. A csúcsot a hatvanas évekbeli hűs Kelvin- (minusz 253 Celsius) fok jelentette. Az áttörésnek számító felfedezés 1985-ben született, amikor Johannes Georg Bednorz és Karl Alex Müller az IBM Zürich melletti laboratóriumában olyan fémoxidokból előállított kerámiászerű anyagot hozott létre, amely a 35 Kelvin- (azaz mínusz 238 Celsius) fok körül már ellenállás nélküli vezetőként viselkedett. (Meg is kapták érte a tavalyi fizikai Nobel-díjat) A mindössze 15 fokos különbség rendkívüli változásnak számít az évtizedekig tartó hiábavaló próbálkozások után, s a nemzetközi fizikus világ azonnal kapcsolódott. A hasonló szerkezetű anyagok során a kipróbálásával egyre-másra dőltek meg a korábban elképzelhetetlen rekordok. A legutóbbi hírek már arról szóltak, hogy a szupravezetés felső határa 125 Kelvin-fok körül mozog, ami a maga minusz 148 Celsius-fokával már jóval a cseppfolyós nitrogén hőmérséklete (minusz 196 Celsius) felett van.

E tény fontosságának megértése már a szupravezetés gyakorlati felhasználhatóságához visz közelebb. A szupravezetők ugyanis azon felül, hogy a bennük megindított — meghatározott erősségű — áram évek múlva is változatlanul kering, a kritikus hőmérséklet alatt mágnessé válnak, s kizsírják magukból a mágneses teret. Ebben rejlik felhasználhatóságuk egyik leghetőse: az energiatárolás. A nagyvárosok alatt elhelyezett hatalmas szupravezető mágnesek elvileg bármennyig képesek volna tárolni a beléjük táplált energiát.

Olyan erős mágnes is létrehozható szupravezetőkkel, amelyeken vonatok lebeghetnek, azaz szinte súrlódás nélküli pályán száguldnak órákente 400 kilométeres sebességgel. Ilyen kísérleti vasútvonal Japánban már létezik is, csak hogy a folyékony héliummal hűs Kelvin-fok körüli hőmérsékletre lehűtött fémötvezt szupravezetőként való fenntartása hihetetlenül nagy energiát és persze pénzt igényel.

Az új, magas hőmérsékletű szupravezetők helyettesíthetnek az óriásgyorsítók és a mágneses rezonancia elvén működő orvosi diagnosztikai berendezések hagyományos szupravezető mágneseit. Alkalmazásukkal a számítástechnikában az eddigieknél jóval kisebb és gyorsabb működésű integrált áramkörök készülhetnek, ugyanis a méretesökentésnek mostanáig határt szab a szűk területre összehúzott áramkört elem ellenállása miatt fellépő hő.

Ma még azonban hosszú kutatásra van kilátás, s nemcsak azért, mert a magas hőmérsékletű szupravezetés elméleti értelmezése még fehér foltnak számít, s ezzel összefüggésben a ma elért legmagasabb kritikus hőmérséklet is messze van az ideáltól, az áhított szobahőmérséklettől, hanem azért is, mert ezek az új oxidkerámiák kemény, rideg anyagok, amelyek az összetevők porának préselésével és kiégetésével hozhatók létre. A formálhatóságuk ezért ma még korlátozott.

Ebbe a tudományos robbanásnak számító folyamatba viszonylag időben kapcsolódott be a magyar kutatók. A Központi Fizikai Kutatóintézetben és az ELTE alacsony hőmérséklet fizikai tanszékén folynak a legígéretesebb munkák, amelyekhez azóta több más intézet és vállalati fejlesztőcsoport is csatlakozott. Sajnos kezdetben az egyetemiek néhány megalapozatlan, rekordot ígérő közlése megrontotta a két szomszédvár közötti viszonyt, ami remélhetően mostanában kezd javulni. Az összefogásra, az együttműködésre ugyanis — az ezt nem kizáró és jó értelemben vett verseny mellett — ezen a területen nagyon nagy szükség van.

Sikerült például elektronikai célra használható vékony réteget, óntési eljárással fóliát és szitanyomással vastag rétegeket előállítani. Vezetékek készítése céljából robbantásos technológiával réz-, ezüst- és rozsdamentes acélköpenyű huzalok készültek, továbbá szupravezető gyűrűkből elektromágnes. Felkészültek a magyar tudományos műhelyekben a szupravezető anyagot felhasználó, vasmag nélküli motor kísérleti példányának az elkészítésére is. Mindehhez jól felkészült alapanyagok társultak.

Ezt a megszerzett pozíciót pedig nem volna szerencsés elveszteni.

Palugyai István

Termesgőzösből múzeum a Dunán

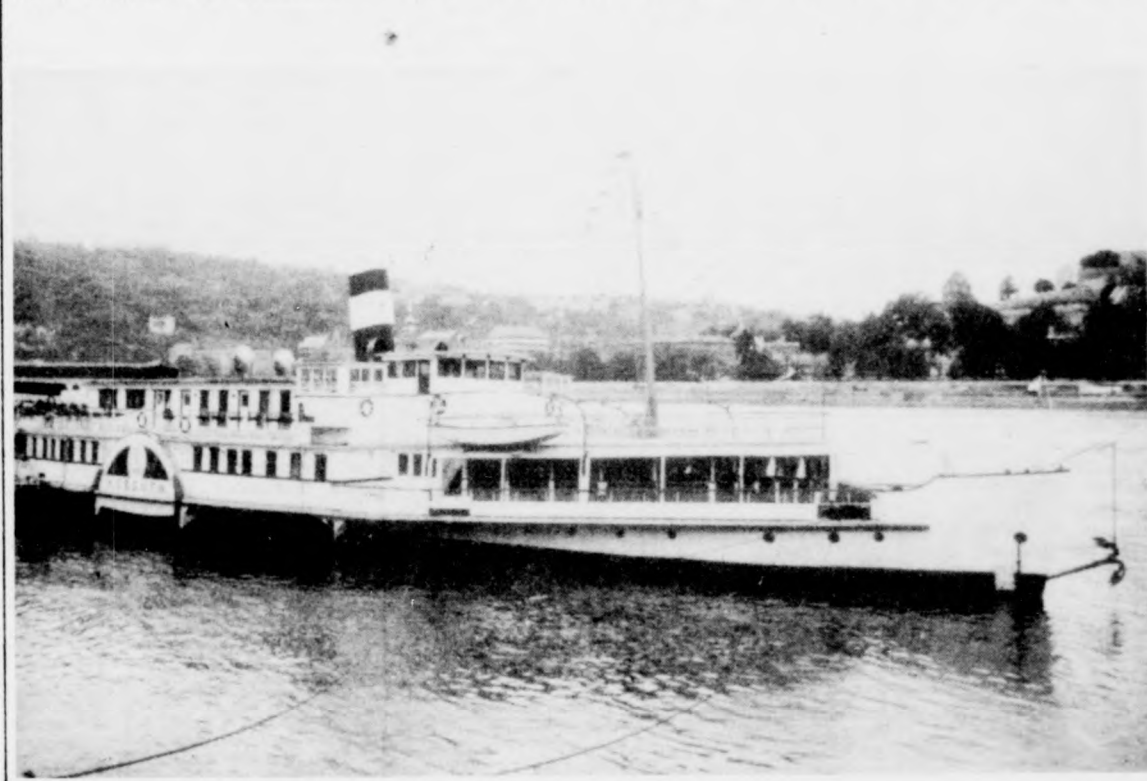
A pesti Duna-parton, a régi és — ahol kellett — régiesített Dunakorzó alatt áll Fikötve egy öreg lapátke-rekes személyhajó, egy termesgőz. A hajdani fényes szállodásor helyén magasodó nem kevésbé ragyogó új szállodák talán kicsit irigylkedve tekintenek le rá, hiszen az épületek nem büszkélkedhetnek olyan múlttal, mint a hagyományosan hófehér ruhájában vízen ringó Kossuth-gőzhajó.

Ugyanis a kiérdemesült hajó, amely fél évszázadon

A hátsó, felső fedélzeten levegős terasztermet rendeztek be, ahol egyszerre 120 vendég ebédelhet, vacsorázhat. Az étlapok a magyar és francia konyhaművészet válogatott fogásait ajánlják. S miközben a vendégek a finom falatokat izlelik, halk szalonzene vagy éppen cigánymuzsika szórakoztatja őket. Ezen felül még két, régi pompájában berendezett étterem fogadhat vagy száz látogatót. Az egyik ilyen meghitt étteremnek Lánchid, a másiknak Erzsé-

nánd főherceg nevet kapta, s viselte 1919-ig. Ekkor minden olyan hajó, amely a Habsburg-dinasztia valamelyik tagjának a nevét viselte, mádarnevet kapott; Rigó lett belőle, majd ismét az eredeti nevet viselte egy kis ideig, azután Leányfalura keresztelték. Ezen a néven járta a Dunát 1953-ig, amikor megkapta a hozzá méltóbb Kossuth nevet.

1955-ben a Szovjetunió megszüntette érdeklését a magyar hajózáshoz, megalakult a Mahart, mint a

A hajó múzeumként áll a pesti Duna-parton

(MTI-Press, a szerző felvétele)

át járta a valaha állítólag lunban pedig eszpresszót és drinkbarát találunk, a hajóhoz illő szecessziós berendezéssel.

A gőzös mostani hivatalos tulajdonosa: Kossuth Múzeumhajó, a dunai gőzhajózás utolsó magyar példány. Amilyenmel ma már senki sem találkozhat e tájon. Ez a fajta személygőzös valamennyi európai állam legértékesebb tőruca volt. Már csak a Rajnán és az Elbán közlekedik belőlük néhány. Formájával, berendezésével a rézműtár képviseli, s elkerülhetetlenül a századfordulót juttatja eszünkbe.

A hajó most múzeum. A falakon nagyméretű fényképek mesélnek hajóépítésünk múltjáról, a termekben pedig a művészi gondolat épített és megmunkált, élethű hajómodellek. A változatosságról a kiállított, eredeti hajózási műszerek, ruhadarabok, hivatalos papírok gondoskodnak. A hajót meglátogatók élményét, a régi hangulatot hajós égvénrúhába öltöztet, nyugodtan dunai és tengeri hajósokból, örökké átalakuló „vízenjárók” fokokozzák.

Hajónk, amely ma a Kossuth nevet viseli, 1913-ban épült Budapesten, a Ganz és Társ Danubius Gép-, Waggon- és Hajógyár Rt.-nél, a MEFTER részére. Vízrebocsátáskor a Ferenc Ferdi-

MEFTER jogutódja, és ekkor került s maradt 1984-ig a Kossuth a Magyar Hajózási Részvénytársaság tulajdonában.

Közben a hajdani büszke termesgőzös leromlott, elhasznált, s 1984-ben törölték az aktív hajóállományból, selejtezésre ítélték.

Szerencsénkre akkor már elterjedőben volt a törekvés régi és értékes, egyedülálló dolgaink megmentésére. A kiszuperált és szétbontásra ítélt gőzhajó megőrzésében és helyreállításában több vállalat vett részt. A munkálatokat rögtön 1984-ben megindították. A hajót sikerült besorozni a Közlekedési Múzeum „kiállítási tárgyai” közé, s új rendeltetésének 1986. augusztus elsején adták át. Azóta van a Dunán múzeumhajója az országának.

Csonkaréti Károly

Egyiptomi síremlékek

Az emberi kultúra egyik legrégebbi és legfényesebb korszakát az egyiptomi civilizáció jelképezi. A fáraók és királyok síremlékei, a piramisok és a templomok a történelem egyik leglenyűgözőbb emlékei. Ezek a műemlékek nemcsak a halottak számára szolgáltak, hanem a élő emberek számára is, akik a halál után is a földön maradtak.

Természetesen Egyiptom nemcsak a kultúrában, hanem az építészetben is meghaladta korát. A legrégebbi ránkmaradt építészeti emlékek a síremlékek, a piramisok, amelyekben az elhaltak bebalzsamozott holttestét helyezték el. Nem esoda, hogy Egyiptom területén ma is a világ régészeti központja, a találkozóhelye. A piramisok viszont az uralkodók síremlékei. Eleinte lépcsősök, később gúlaalakúak. Legszébb példájuk a Gizeh melletti három nagy piramis (Keopsz, Kefren, Mükeringosz fáraóké, i.e. 2700—2600). Gyakran sírtemplommal bővülnek, amelynek tömszerű szerkezetét növényzettel omlólag tagolják. A templomok típusa a két kaputoronyos homlokzat, oszlopos udvar, előcsarnok és szentély, amely köré több-kevesebb gazdasági helyiség épült. A középbiradalom korában (i.e. 2100—1700) sziklába épített sírok is keletkeztek, amelyek egy nagyobb központi teremből és folyosóról növő számos kamrából állnak. Az e korokban épült kisebb téglapiramisokba már nemcsak királyi halottakat temettek.

Képünkön: Egyiptomi munkások tisztítják annak a fáraókorabeli sírnak a falmaradványait, amelyet Kairó egyik külvárosában építkezés közben tártak fel. A kőlapokon található hieroglifák szerint a sír egy fáraó hordszékívívő temetkezési helye. (MTI Külföldi Képesztársaság)

Izmok és sportágak

Vannak emberek, akik könnyedén szakadnak el a talajtól, és ugranak át olyan magasságokat és távolságokat, amilyen teljesítményre mások képtelenek. De találhatók más különbség is. A hosszútávú futó olyan időtartam alatt futja le a 10 000 métert, amely edzetlen ember számára csupán pár száz méter lefutását tenné lehetővé, de a jól edzett vágófutó sem bírná sokáig a versenyt. Ugyanígy a hosszútávú futó is csak a hátat látná a vágófutónak, ha maximális gyorsasággal kellene száz métert lefutnia.

Ezeknek a különbségeknek az okát végeredményben az izmokban találjuk meg. Az izmok mechanikai, biokémiai, mikroszkopikus sajátosságainak vizsgálata szabadunk elejétől folyik. A hatvanas évek végére egészen molekuláris szintig felfedezték az izomműködés törvényszerűségeit. Az izom vizsgálata többnyire az élő állat szervezetéből kipreparált izmon történik. A sporttal foglalkozó kutatókat és edzőket pedig az foglalkoztatja, hogy az edzés során milyen irányú változások következnek be az emberi izom szerkezetében.

Az izomból való mintavétel újabbban egy 4 milliméter vastag tüvel történik, leggyakrabban a térdfejítő izomból, a lábikraizomból, a deltaizomból vagy a háromfejű karizomból. A kapott izomdarabka rizzs-szem nagyságú. Ennek egy részéből fagyasztás után metszeteket készítenek, és a szövetet vegyi elemzésnek vetik alá. Így lehet elkülöníteni a különböző sejttípusokat, megállapítani a rostok vastagságát, a rostok százelekes arányát, a rostok számát és a hajszálerekekkel való ellátottság mértékét. Egy-egy keresztmetszetben 200—500 rostot lehet megszámolni, s ebből majdnem biztosra lehet meghatározni a rostarányokat.

A biológusokat és orvosokat a sportteljesítmény szempontjából az érdekli, hogy az izomműködésben részt vevő harántcsíkolt izmok rostjai milyen természetűek. Kiderült ugyanis, hogy a rostok különféle tulajdonságúak, és e különbség kihat az erőkifejtés módjára és mértékére. Az izomrostnak ilyen szempontból két fő típusa van, az úgynevezett gyors- és lassúrost. A lassú rágású izomrostok összehúzódási

ideje hosszabb, mint a gyorsrostoké, viszont hosszabb ideig képesek munkavégzésre.

Az utóbbi évtizedben kiterjedt vizsgálatok folytak a különböző sportteljesítményeket folytatók izomtípusának meghatározására. Két szélsőséges csoportot lehetett jól elkülöníteni. Az emberi izmok többségében gyors- és lassúrost egyaránt van. A hosszútávú futókban azonban zömében lassú-, míg a vágófutókban jobbra gyorsrostjaik vannak. A többi sportág képviselői az átlagot tekintve a két szélsőséges csoport között foglalnak helyet.

A rostszerkezet ismerete útmutatást ad a különböző edzés módok megválasztásához. A magasugró verseny eredménye és gyorsrostjaik százalékaránya között csak minimális összefüggés mutatható ki. De ha ismerjük a magasugrók térdfejítőjének rostszerkezetét, akkor módunk van arra, hogy az edzések differenciálásával egyforma mértékben növeljük a magasugró eredményét, bármely rosttípusnak a túlsúlyával rendelkezik is a sportoló.

(K.)

Gyökerez európai szőlővesszők, eseménytizenöt fajta, zweigelt és burgundi vörösborsfajták. Hét végén és 17 óráig. Kálmánhegyi utca 18/A.

Eladó háromszobás lakás kp. + 328 ezer Ft OTP. „19 900 Ft” jellegére a kiadóba.

Eladó Hajdúszoboszló, Attila u. 44 szám alatt, fűrdőház közel, 373 n-öl, társasház építésére is alkalmas telkek. Érdeklődni: Hajdúszoboszló, Vörös Hadsereg u. 29/B I. emelet 3. ajtó.

Nem dohányzó lánykák összkomforttal alberletet adok. Sinaí u. 35. II. 11.

4 és fél hónapos fekete kan dog kőkötök eladó. Cim: Debrecen, Akadémia u. 39. Telefon: 25-281.

HALÁLOZÁS Mely fájdalommal tudatjuk, hogy szerettünk ferjem, edesapám, nagyapánk, dedupánk, HALASI PÉTER,

Mely fájdalommal tudatjuk, hogy szerettünk ferjem, edesapám, nagyapánk, dedupánk, SZIMA TRAJAN

Mely fájdalommal tudatjuk, hogy szerettünk ferjem, edesapám, nagyapánk, dedupánk, TOKES János

Mely fájdalommal tudatjuk, hogy szerettünk ferjem, edesapám, nagyapánk, dedupánk, HAZER János

paletta Mi már a tavaszra is gondolkodunk. Bethlen u. 40. szám alatti MOTORBOLTUNKBAN 3000,- Ft engedménnyel árusítjuk a 125 cm-es ETZ Luxus E motorkerékpárokat

Dolgozókat alkalmaznak A Debreceni Orvostudományi Egyetem Szülészeti Klinikájában laboratóriumi asszisztent alkalmazásunk munkára. Jelenkezni lehet az intézetvezető főnöknél. Cim: Debrecen, Nagyerdei krt. 98.

AKCIÓ! november 3-tól — amíg a készlet tart. Egyes fekete-fehér televíziókészülékek engedményes áron. DEBRECENI Centrum Áruház

FÖNIX RUHÁZATI KERESKEDELMI VÁLLALAT FÖNIX KÖTVÉNY ILYEN MÉG NEM VOLT! ÉVI 20 SZAZALÉK KAMATOZÁSÚ 10 000 FT-OS NEVÉRTÉKŰ FÖNIX-KÖTVÉNY BANKGARANCIÁVAL a lakosság és közületek részére.

Még a számonkérés is elmaradt

A sportot maguk a sportolók irányítják. Hason? — kérdezhettek. Meglepetéssel. A kérdés megválaszolás helyett a beszélgetés a sportolók közötti kapcsolatokról szólt. A beszélgetés a sportolók közötti kapcsolatokról szólt. A beszélgetés a sportolók közötti kapcsolatokról szólt.

két gyakorolhatunk. Hiszen például a tavaly visszavonult Bódy Béla valószínűleg még versenyezne, ha nagyobb hangsúlyt fektetünk arra, hogy maradjon, és beszéljünk vele, csinálja tovább. De ő is csak egy-két évig folytathatná a versenyzést, ám az eredményei a fő problémáról csak ideig-óráig terelhetnék el a figyelmet.

zött bekövetkezett az eredménytelenség. (A megállapítás azt hiszem vitatható, mert a belső mérceken is motiválni kellene a szakembereket. — a szerző)

Kiss Tibor véleménye szerint a működés alapvető feltételei — 1986-ban 1,4 millió, 1987-ben 1,2 millió forint, ehhez tartozik még az ingyen utazás — biztosítva voltak.

A szakemberek között megbomlott az összhang

Hosszabb vita bontakozott ki arról a kérdéssel, miért csak három edző dolgozik, hiszen úgy érzem, logikusan következnek, hogy ha egy edző x számú tanítvánnyal foglalkozik, akkor két edző kétszer annyival, és így tovább. Kovács Csaba edző szerint ne a versenyzők számát növeljék, hanem a minőséget javítsák. Vona Attila és dr. Bertók Béla egyetértett abban, hogy a régi, már eltávozott edzők nem tudtak eredményeket elérni, és egyik-másik önként távozott.

rom szakember dolgozik, akik tíz éve gyerekekkel kezdtek a munkát és onnan neveltek fel tanítványokat. Közülük többen szerepeltek a különböző korosztályos válogatottakban. Mégis így zárta gondolatát: „Jelenleg a sportolók teljesítményei ingadozóak, és ezért nagy büszkeséggel nem vehetjük a mellünket”.

rom szakember dolgozik, akik tíz éve gyerekekkel kezdtek a munkát és onnan neveltek fel tanítványokat. Közülük többen szerepeltek a különböző korosztályos válogatottakban. Mégis így zárta gondolatát: „Jelenleg a sportolók teljesítményei ingadozóak, és ezért nagy büszkeséggel nem vehetjük a mellünket”.

A feltételek adottak is, meg nem is

Vajon miért ingadozó a legjobb teljesítménye is? — Kérdeztem körülnézve az asztalnál. Vona Attila edző első mondatában arra hivatkozott, hogy minden versenyzőnek jöhet egy-egy erősebb éve a sportpályafutása közben, majd rátért néhány ok ismertetésére. Elsőnek a saját munkáját vizsgálta és kijelentette, hogy az eltelt évben kevésbé volt következetes tanítványával szemben. Önállóan próbált nekik adni, és úgy tapasztalta, hogy ez nem járható út. Az eredménytelenség belső okainak vizsgálata után rátért a „külső” meghatározó tényezőkre, azaz az egyesület vezetőinek a szakosztályhoz fűződő kapcsolatát elemzte.

készüléshez futásom elém. Lent a futófolyosón olyan súlyzófelszerelésünk van, amelynek rúdja „kétrét görnyedt”, és én a balesetveszély miatt nem merem azzal dolgoztatni az atlétáimat, mert mi történik akkor, ha eltörik. Minden évben leírjuk, hogy tarthatatlan ez az állapot, és úgy gondolom, 40 ezer forint egy súlyzófelszerelésre még a nehéz gazdasági helyzetben is van, ha akarják a vezetők.

Vona Attila sorolta még, hogy hiányoznak a mozgástanítás speciális eszközei — például a video —, az orvosi háttér.

A beszélgetésen Kiss Tibor elnökhelyettes képviselte az egyesület vezetését. Az elhangzottakhoz úgy kezdte hozzászólását, hogy egyetért az edző megállapításával és a labdarúgás valóban a háttérbe szorította a szakosztályok többségét, így az atlétikát is.

— A vezetők közül mindenki tudomásul vette, hogy nagyon jó teljesítményekkel rendelkezünk — a hiányosságok ellenére is —, és ezzel úgymond letudták a kötelességüket, azaz dolgozzon az atlétikai szakosztály. Ez volt a nagy hiba, mert a folyamatos segítségnyújtás, az odafigyelés és nem utolsósorban a számonkérés — még az utóbbi is — elmaradt. Talán törvényszerű, hogy ilyen körülmények kö-

sport

TELEFON:
17-152

Vaspapucsos öregfiúk

Még 1988. október 2-án történt: Jókonyon cöllyal — megsérült versenyzők megsegítésére — Gyulán salakpálya motorkerékpáros versenyt rendeztek, „kiöregedett” vaspapucsosok részvételével. Ekkor az alábbi eredmény született: 1. Táncsu Antal, 2. Danka Tibor, 3. Mészáros László, 4. Juhász László, 5. Perényi Pál, 6. Sziráczki István.

Gyulán született meg a gondolat: olyan volt salakpálya motorkerékpáros versenyzők részére, akik már öt esztendője visszavonultak az aktív versenyzéstől, önálló sportklubot kellene szervezni — Debrecen színhelyén. A gondolatot tetek követték és október 26-án közgyűlést tartottak, a Debreceni Emelőgépjávitó SC Old Boys Club néven megszületett a sportegyesület. Az öttágú elnökség élére Gergely Andrást, a kisszervezetet elnökét választották, a szakosztály vezetője pedig Perényi Pál lett. A megalakulás körül Perényin kívül a műszaki elnökhelyettes, Patai István — aki maga is sportoló volt a D. Építőknél — bábáskodott.

A tagok közt találunk világ- és Európa-döntősöket, többszörös magyar bajnokokat, nemzetközi viadalok győzteseit. Néhány név: Perényi Pál, Radácsi Ferenc, Danka Tibor, Táncsu Antal, id. Tihanyi Sándor, Berki János és István, Szőke János, Sziráczki István, id. Gyepes Barnabás, Mészáros László és így tovább. Perényi Pál, aki éveken keresztül a debreceni salakversenyzők edzője volt, s a magyar válogatott szövetségi kapitányi tisztét is betöltötte, így nyilatkozott:

— Jelenleg az egyesületektől kölcsönkapott versenyygépekkel motorozunk, s — remélem — nem sokára saját gépeink is lesznek. Nemcsak az a célunk, hogy a „veterán” volt versenyzők továbbra is a sportágban tevékenykedjenek, hanem a bemutatkozó alkalommal szereplő fiatal tehetségeket is be kívánjuk vonni a salakmotorozásba, tehát az utánpótlás nevelését is célul tűztük ki. Legközelebb november 5-én 24 „öregfiú” részvételével, kiesésses rendszerben bemutató versenyt rendezünk a nyíregyházi salakmotorpályán, délután egy órai kezdettel. Remélem, ez is egyik állomása lesz egyesületünk további fejlesztésének, erősítésének.

F. K.

A hét 11-e

A megyei labdarúgó-bajnokság elmúlt heti, 14. fordulójában a szakvezetők több kapus teljesítményét dicsérték. Ezúttal így alakult a hét 11-e:

Pasztor (Körösszegapáti) — **Pepuk** (Hajdúdorog), **Egri** (Földes), **Szatmári** (Vámosperjes), **Papp** (Nádudvar), **Lakatos** (D. Universitas II.), **Szondi** (Hajdúszoboszló Boeska), **Hadházi** (Derecske), **Erdel** F. (Nyírábrány), **Tabár** (Hajdúhadházi Boeska), **Puskás** (Komádi).

Góllövőlista

Huszonkilenc gól esett a Hajdú-Bihar megyei labdarúgó-bajnokság elmúlt heti fordulójában, ezekkel növekedett a góllövéses játékosok találatainak száma. A 14. forduló után az állás:

11 gólos: Nagy S. (DMVSC II.), Magyar B. (Hajdúszoboszlói Boeska).

9 gólos: Sallai (DMVSC II.), Szondi (Hajdúszoboszlói Boeska), Mile (Püspökladány).

8 gólos: Makray (D. Universitas II.), Papp (Földes), Szilágyi (Hajdúhadházi Boeska), Oláh (Hajdúhadházi Boeska), Soós (Püspökladány).

6 gólos: Kesjár (Derecske), Tóth (DMVSC II.), Bókányi (DMVSC II.), Orenstein (Földes), Deme (Hajdú Volán), Maczkó (Püspökladány), Juhász (Vámosperjes).

5 gólos: Rusznyák (Földes), Rákó (Hajdúdorog), Szencsik (Hajdúdorog), Méhes (Komádi), Fehér (Miképerjes), Borbély (Miképerjes), Malmos (Vámosperjes), Tóth T. (Nádudvar), Fazekas (Polgár), Sárga (Polgár).

Újabb őrizetbevétel

Tovább dagad a labdarúgó bundabotrány. A Békés megyei rendőr-főkapitányság tájékoztatása szerint Annus Vincét, a Békéscsaba Előre Spartacus ügyvezető elnökét is őrizetbe vették.

Az illetékes rendőri szervek vesztegetés alapos gyanúja miatt eljárást indítottak Hegedűs Péter, a Haladás VSE kapusa ellen. A rendőrség az 1986. áprilisában lejátszott Békéscsaba-Haladás (2-0) mérkőzés körülményeit vizsgálja.

EREDMÉNYEK

Asztalitenisz
NB II.
Nők: D. Universitas—Sárospatak 16-0. Sárospatak

Atlétika
XXX. Tóth Árpád futóemlékverseny, Debrecen. Nagyerdő — 310 résztvevő. A győztesek:

Lányok. I. osztályosok: Szabó Judit (I. F.) — **Csapat:** I. A. — **II. osztályosok:** Kozma Edina (II. E) — **Csapat:** II. A. — **III. osztályosok:** Nagy Judit (III. C.) — **Csapat:** III. A. — **IV. osztályosok:** Kovács Márta (IV. C.) — **Csapat:** IV. E.

Fiúk. I. osztályosok: Kondorosi Ferenc (I. E.) — **Csapat:** I. E. — **II. osztályosok:** Bence Mátyas (II. A.) — **Csapat:** II. A. — **III. osztályosok:** Kirsi Károly (III. B.) — **Csapat:** III. B. — **IV. osztályosok:** Kovács András (IV. E.) — **Csapat:** IV. E.

A Debrecen Városi Úttörőelnökség mezei futóversenye a Nagyerdőben, 440 induló.

1-2. osztály (táv: 660 m): 1. Sári Erika (Csapóker) és

Nagy Norbert (Csapóker).
3-4. osztály (táv: 600 m): 1. Nagy Andrea (Boeska) Általános Iskola) és Varga Dávid (Boeska) Ált. Iskola).
5-6. osztály (táv: 1000 m): 1. Lipták Melinda (UAMK) és Kanalas Sándor (kokadi általános iskola).
7-8. osztály (táv: 1500 m): 1. Gőz Eszter (UAMK) és Schmidt Zoltán (Kun Béla Általános Iskola).

Kerékpár
Főten rendezték meg az országos egyéni terepbajnokságot. Az ifjúságiaknál a Debreceni Sportiskola fiatalja, **Srineci Károly** végig vezetve biztosan szerezte meg az országos bajnoki címet (edzője: Andó János).

Felnőttek (50 perc+1 kör, 19 résztvevő). **Bajnok:** Hirth (PMSC), 2. Csikos (DMVSC).

Ifjúságiak (30 perc+1 kör, 15 résztvevő). **Bajnok:** Srineci Károly (DSI).

Serdülők (20 perc+1 kör, 29 résztvevő): 6. Pál (DSI).

Sakk
OB II — 9. forduló.
Fabulon—Hajdúszoboszlói Gázlily 6,5—6,5 (I). A Gáz-

lángból győzött: Pottornyai, Menyhárt, Mikó, Lőrincz, Bartók-Csathó, Lukács Cs., döntetlenül mérkőzött: Szurovsky, veszített: Herendi, Kun, Vajay, dr. Kiss, Lukács M., Baranyai. Magyarai játszmája függőben maradt.

Vasútepitők—Kaba 7,5—5,5 (I). Budapest. A Kabától nyert: Száray, Lindi, Balogh, Szabó, Szilágyi T., döntetlenl ért el: Csukás, veszített: Aranyász, Boguszlavszkij, Sörghy, Bencsik, Nagy B., Ujfaludi, Egri, Szilágyi S. mérkőzése függő.

Torna
Országos ifjúsági csapatbajnokság harmadik fordulója, Budapest.
Férfiak: 1. Újpesti Dózsa 548,80, ... 3. DMVSC (Pálfi, Ladányi, Bereczki, Nagy, Takár, Hajdú) 532,10. **A harmadik forduló után az összesítésben:** 1. Újpesti Dózsa 3, 2. Bp. Honvéd 8, 3. Dunaujvárosi Kohász 9, 4. DMVSC 11, 5. FTC 14 helyezési pontszámmal.

Az utolsó, negyedik forduló november 10-től rendezik.

Az 1-2. osztályos fiúk mezőnye indul a 600 méter megtételére

